



STATSBYGG

ÅRSMELDING  

---

2012





FOTO: TROND SKÅSEN

Fra venstre: Marianne Nordby Fålun – Økonomi- og administrasjonsavdelingen, Frode Meinich – Eiendomsavdelingen, Hege Njaa Rygh – Kommunikasjonsstaben, Øivind Christoffersen – Administrerende direktør, May Balkøy – Strategi- og utviklingsavdelingen, Jan Myhre – Faglig ressurscenter, Hilde Nordskogen – Byggherreavdelingen

## VISJON

→ FØRSTEVÅLET TIL STATEN

## VERDIAR

→ FLEKSIBEL  
→ MODIG  
→ KONSTRUKTIV

*Dette er dei nye verdiane i Statsbygg som blei utarbeidde i 2012. Dei skal kjenneteikne organisasjonen i åra som kjem, danne grunnlaget for korleis medarbeidarane er overfor kvarandre og si noko om korleis Statsbygg skal nå måla sine.*

## MÅL OG STRATEGIAR

→ **STATSBYGG HAR FORNØGDE OG LOJALE KUNDAR**  
*Statsbygg skal vere i forkant og møte behova og forventningane kunden har, og skal tydeleg kommunisere styrkane sine for eksisterande og nye kundar.*

→ **STATSBYGG LEVERER TIL AVTALT KOSTNAD, TID OG KVALITET**  
*Statsbygg skal sikre resultatane gjennom systematisk arbeid og kontinuerleg betring.*

→ **STATSBYGG ER EIN ROLLEMODELL FOR BAE-NÆRINGA**  
*Statsbygg skal gjennom leveransane sine*

*vere leiande i BAE-næringa innan digitale verkøy, seriositet, kulturminnevern, arkitektonisk kvalitet og universell utforming.*

→ **STATSBYGG ER MILJØLEIANDE**  
*Statsbygg skal arbeide for redusert energibruk, miljøvennleg materialbruk, miljøvennleg lokalisering av bygg og systematisk og tydeleg intern satsing på miljø.*

→ **STATSBYGG ER EIN ATTRAKTIV ARBEIDSGIVAR**  
*Statsbygg skal utvikle, behalde og rekruttere dyktige medarbeidarar.*

## ORGANISASJONSKART

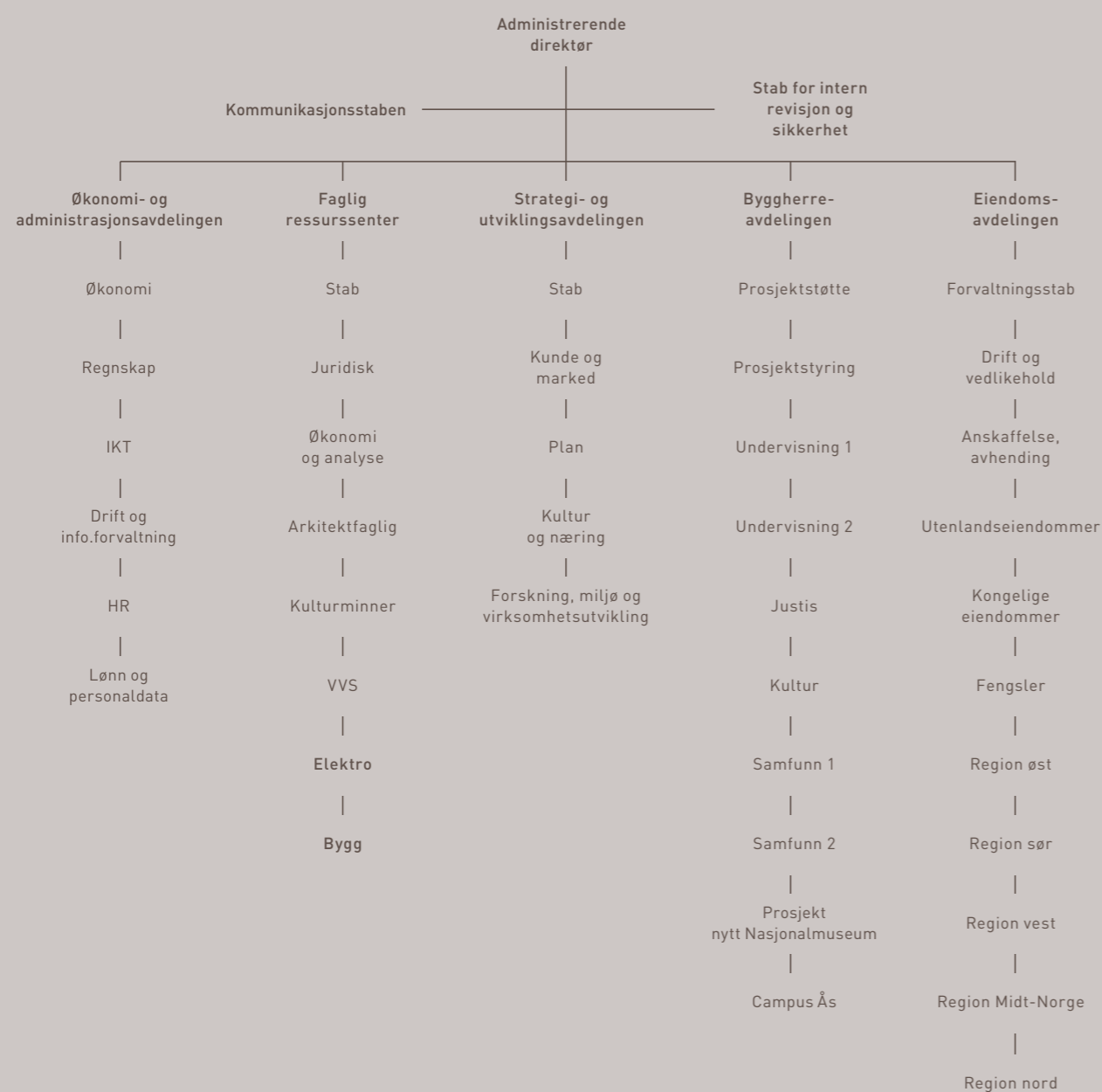


FOTO: GURI DAHL



### AMBASSADEN I KATHMANDU

OPPDRAUGSGIVER: Utenriksdepartementet  
ARKITEKT: Kristin Jarmund Arkitekter AS, MRB and Associates  
BRUTTO AREAL: 883 kvm  
BYGGEPERIODE: 2010–2012  
TOTALKOSTNAD: 26 mill. kr



# DETTE ER STATSBYGG

Statsbygg er en statlig forvaltningsbedrift underlagt Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Statsbygg skal gjennomføre Stortingets vedtatte politikk innenfor den statlige bygge- og eiendomssektoren. Hovedoppgaven er å tilby gode og funksjonelle lokaler til statlige virksomheter.

## STATSBYGG SKAL:

- være byggherre på vegne av staten
- være rådgiver for staten i bygge- og eiendomssaker
- sørge for god forvaltning av eiendommene som er knyttet til den statlige husleieordningen
- sikre statlige interesser i større eiendomsutviklingsprosjekter
- gjennomføre kjøp og salg av eiendom på vegne av staten



FOTO: TRONDI ISAKSEN • ARKTEKT: KRISTIN JARMUND/ARKENTER AS

**ODONTOLOGIBYGGET I BERGEN.** Ser ein nærmare på fasaden, så er dei herda glasplatene haldne saman av firkanta metallfeste. For eit trent tannlegeauge liknar dette veldig på ei tannregulering. Les mer om Odontologibygget på side 20.

**2350**

Antall bygninger Statsbygg eier og forvalter på vegne av staten.



**160**

Antall prosjekter i byggefasen Statsbygg er i gang med.



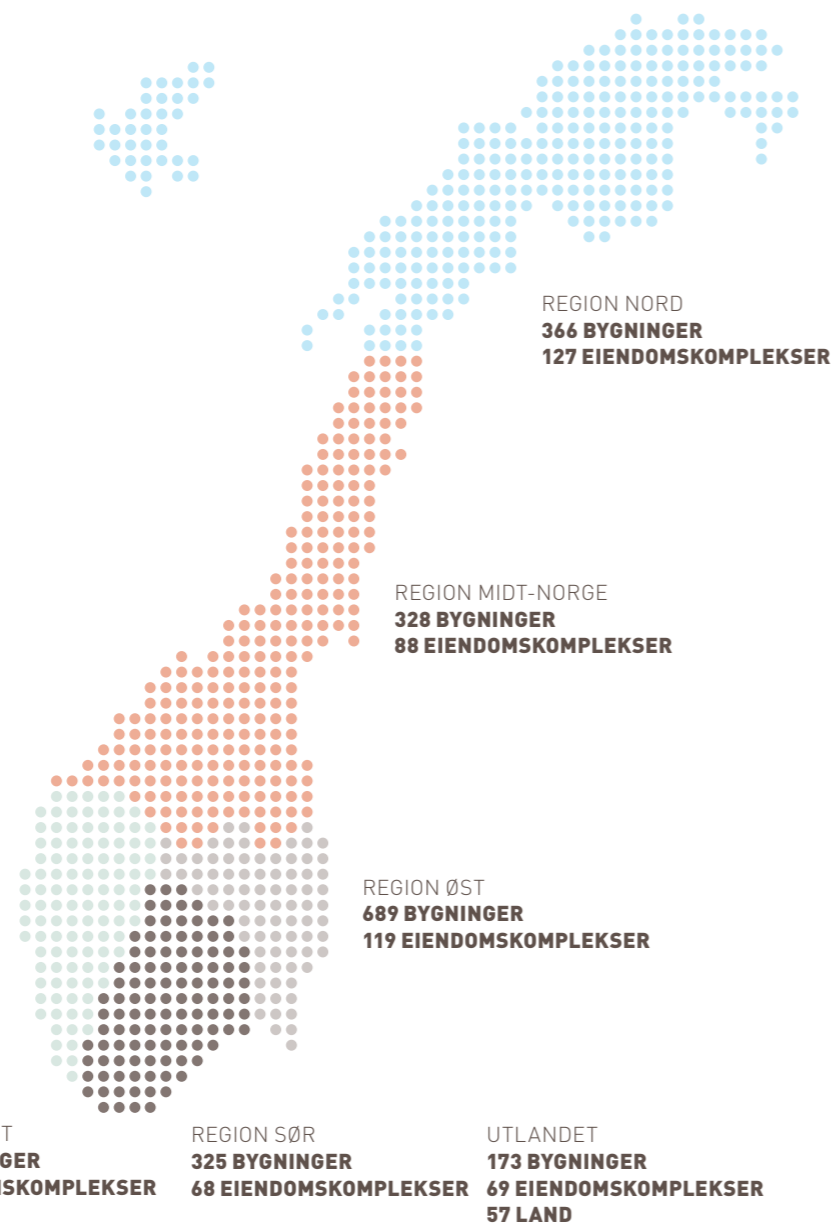
**48**

Gjennomsnittsalderen på ansatte i Statsbygg.



**2012**

Året da Statsbygg fikk bekreftelse på at skuta er på rett kjø. Les om snuoperasjonen på side 10 og om prisene Statsbygg vant på side 40.



## INNHold

Dette er Statsbygg	2
Leder	6
Bygg i bruk I	7
Glimt fra 2012	8
Snuoperasjonen	10
Bygg i bruk II	19
Ferdigstilte bygg	20
Jobb i Statsbygg	30
Bygg i bruk III	33
Prosjekter i byggefasen	34
Priser	40
Kjøp og salg	41
Miljø og klima	42
Bygg i bruk IV	45
Dette hendte også i 2012	46
Resultatregnskap og balanse	48
Noter	49
Eiendomsforvalteren Statsbygg	52

## NØKKELTALL

	2012	2011
Brutto forvaltningsareal (mill. kvm)	2,7	2,7
Husleieinntekter (mrd. kr)	3,6	3,5
Driftsresultat (mrd. kr)	1,1	1,0
Totalkapitalrentabilitet (prosent)	3,5	3,6
Antall byggeprosjekter ferdigstilt	39	24
Totale investeringer bygg (mrd. kr)	3,17	2,97
Salg av eiendom (mill. kr)	191,5	156,8
Kjøp av eiendom (mill. kr)	181,5	99,2
Renter til staten (mill. kr)	51,4	39,8
Utbytte til staten (mill. kr)	-12,0	-19,0
Aktiva (mrd. kr)	32,5	31,5
Langsiktig gjeld (mrd. kr)	2,0	1,4
Årsverk pr 31. desember 2012	819	808

**819**

Antall årsverk i Statsbygg er 819, og det fordeler seg på 845 personer. Av disse jobber 400 på hovedkontoret i Byporten i Oslo, mens 445 er tilknyttet de fem regionkontorene. Av disse jobber 345 personer med å drifte eiendommene.

# BYGG SOM LEVER

Statsbygg forvalter 2,7 millioner kvadratmeter bygningsmasse og har ferdigstilt 39 nye bygg i 2012. Bygg hvor noen skal studere, forske, vie, dømmme og sone, puste og leve. Kunde- og brukerperspektivet er stadig viktigere for en organisasjon med visjon om å være «statens førstevalg».

**I 2012** har Statsbygg tatt nye skritt mot visjonen om å bli «statens førstevalg». Vi blir stadig flinkere til å levere prosjektene innenfor avtalte tids- og kostnadsrammer og mer ambisiøse i våre miljømål. Kundene er mer fornøyde enn noen gang, og de ansatte er tilfredse med arbeidsplassen. Det går riktig vei.

**STATSBYGG HAR MANGE** dyktige medarbeidere som med rette kan være stolte av sine fagkunnskaper og ferdigheter. Kvalitet er viktig i alle deler av vår virksomhet, enten det gjelder byggeprosjekter, eiendomsforvaltning, miljøtiltak eller kulturminnevern. Men det er ikke nok å være faglig dyktig. Prosjekter må fullføres til avtalt tid og kostnad. Vi må svare på kundenes ønsker og klager. Vi må være konstruktive og serviceinnstilte.

**MER MARKEDSORIENTERTE.** Kundeperspektiv og markedsorientering har vært svært viktig i utviklingen av Statsbygg over flere år. Det handler ikke bare om å tenke lønnsomhet, men vel så mye om holdningen til andre mennesker og de oppgavene vi påtar oss. Vi er ikke til for oss selv. Statsbygg skal levere de tjenester og produkter markedet etterspør. Gjør vi ikke det, vil andre kunne ta vår plass. Det er ingen mangel på konkurranse om prestisjefylte statlige oppdrag.

**FORNØYDE KUNDER.** Fornøyde kunder er våre viktigste ambassadører. Så sent som i 2010 viste kundeundersøkelsen at kundene var «middels fornøyde» med Statsbygg. I 2012 svarte kundene «fornøyd», noe som er en avgjørende forskjell og en viktig forbedring. Vi skal ikke stoppe der. Vi skal bruke tiden fremover til å bedre våre kunders opplevelser av Statsbygg. I den sammenheng er hver og en viktig. Kundene skal oppleve oss som «ett Statsbygg» uavhengig av hvilke enkeltpersoner eller avdelinger de møter.

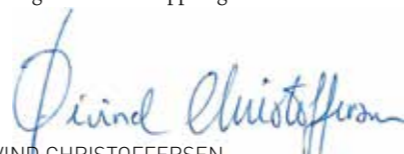
**ATTRAKTIV ARBEIDSGIVER.** At Statsbygg – i et svært presset arbeidsmarked – er en attraktiv arbeidsgiver, er tegn på at vi gjør mye riktig. Selv om vi aldri vil være lønnsledende, tiltrekker vi oss mange flinke medarbeidere. Godt arbeidsmiljø, fleksibel arbeidstid, livsfaseorientert personalpolitikk, gode utviklingsmuligheter, og Norges mest spennende eiendommer og byggeprosjekter gjør oss attraktive.

**GODT ARBEIDSMILJØ.** Statsbygg skal være en organisasjon med stor takhøyde, et svært godt arbeidsmiljø og svært fornøyde medarbeidere. Den ferskeste medarbeiderundersøkelsen viser at vi er på riktig vei. Ansatte trives bedre enn noen gang, og er mer stolte av arbeidsplassen enn tidligere.

**SAMFUNNSANSVAR.** Statsbygg har en betydelig påvirkningskraft i næringen. Vi stiller krav om garantert minstelønn, vi har forbud mot svart arbeid, og vi er pådrivere for mer effektive og miljøvennlige byggeprosjekter. På den måte bidrar vi til å sette viktige politiske mål ut i livet, og vi «tvinger» næringen til å henge med. Bedrifter som skal samarbeide med oss, må være villige til å endre arbeidsprosesser, samhandle på tvers av fag, ha vilje til å prøve ut nye byggemetoder og bidra til å effektivisere byggeprosessene.

**REVIDERT MILJØSTRATEGI.** Det er store miljøgevinster å hente innenfor byggenæringen. For å kunne møte stadig strengere miljøkrav har vi i 2012 revidert vår miljøstrategi. Statsbygg skal også gå foran og utvikle nye, miljøvennlige løsninger. Derfor prosjekteres allerede en tredjedel av nye bygg med passivhusstandard eller bedre – tre år før de varslede kravene fra myndighetene trer i kraft.

**NYE VERDIER.** Som et ledd i arbeidet med å utvikle Statsbyggs organisasjonskultur, har vi i 2012 gjennomført et grundig verdiprosjekt i organisasjonen. Prosessen har munnet ut i verdiene «Fleksibel, modig og konstruktiv». Dette er ikke bare fagre ord, men verdier som beskriver Statsbyggs ansatte og måten vi jobber på. Verdiene er ikke noe våre kunder, eiere og samarbeidspartnere bare skal høre om. Disse verdiene skal Statsbygg kjennes igjen på i hvert eneste møte og hvert eneste oppdrag. ■



ØIVIND CHRISTOFFERSEN  
ADMINISTRERENDE DIREKTØR I STATSBYGG

## BYGG I BRUK

ØIVIND CHRISTOFFERSEN, ADMINISTRERENDE DIREKTØR I STATSBYGG

Jeg har et spesielt godt forhold til Arkitekturmuseet. Bygget er tegnet av Christian Heinrich Grosch, som i tillegg til å være en av sin samtids viktigste arkitekter, også var den andre «direktøren» i det som i dag er Statsbygg. Bygget står som en fin kontrast til den nye paviljongen som er tegnet av Sverre Fehn, en av vår tids fremste arkitekter.



FOTO: TROND ISAKSEN

### ARKITEKTURMUSEET I OSLO

OPPDRAAGSGIVER: Kultur- og kirke departementet  
ARKITEKT: Christian Heinrich Grosch og Sverre Fehn AS  
BRUTTO AREAL: 3850 kvm  
BYGGEPERIODE: 1830 og 2006–2008  
TOTALKOSTNAD: 167 mill. kr (rehabilitering og nybygg)



### APP FOR NASJONALMUSEET



Du kan allerede nå «se» det nye Nasjonalmuseet stå ferdig på Vestbanetomta i Oslo. Alt du trenger å gjøre, er å ta turen til Vestbanen og laste ned en app til nettbrettet eller smarttelefonen din.

Applikasjon er utviklet av Universitetet i Oslo, Statsbygg og Nasjonalmuseet og benytter seg av den norskutviklede SitSim-teknologien. Ved å åpne appen mens man rusler rundt på området, får man et inntrykk av hvordan museet kan bli seende ut. Man kan også virtuelt besøke både det som kan bli Munchsalen og salen for samtidskunst. Det er viktig å merke seg at teknologien i applikasjonen er slik at den må brukes på stedet for at den skal virke.

### BRYGGE PÅ BJØRNØYA



Langt ute i Barentshavet, midt mellom Svalbard og fastlandet, ligger Bjørnøya. På nordsiden av den 178 kvadratkilometerstore øya finner man Bjørnøya meteorologiske stasjon, som eies av Statsbygg og drives av Vervarslinga for Nord-Norge. I sommer sørget Statsbygg for at stasjonens brygge ble rehabilitert og utvidet.

– Det er sprengt bort en del fjell langs kaia, slik at det har blitt dypere og lettere for båter å legge til. Ved å fjerne en fjellknaus er bredden på deler av kaia er dessuten omtrent doblet. Til sammen gjør dette at det blir mye lettere å laste og losse med kran og det blir mulig

å mellomlagre utstyr på kaia, forteller prosjektleder Roger Ramstad i Statsbygg.

### STATSBYGG.NO



På [www.statsbygg.no](http://www.statsbygg.no) ble det i 2012 publisert over 160 nyhetssaker. 1088 personer abonnerer på nyheter fra Statsbygg. Gjennomsnittlig antall besøk var 18 500 pr. måned og gjennomsnittlig antall besøkte sider var 67 250. I mars fikk startsidene ny utforming, med bedre plass til flotte bilder av våre prosjekter og eiendommer. Statsbygg har opprettet egen kanal på YouTube der alle våre små og litt større filmer nå er tilgjengelig.

### STUDENTPRISER



Statsbygg deler hvert år ut studentpriser for fremragende arkitektur, landskapsarkitektur og interiørarkitektur, ved seks norske utdanningsinstitusjoner. Masterstudenten Ingeborg Gjone Johansen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås fikk Statsbyggs studentpris for fremragende landskapsarkitektur for oppgaven «Åpen overvannshåndtering, bærekraftig planlegging, muligheter og anvendelse». Prisen ble delt ut av Statsbyggs utviklingsdirektør May Balkøy.

### ÅPENT ROM



Statsbyggs magasin «Åpent rom» kom ut med tre nummer i 2012. Utgavene er temabaserte, og temaene i 2012 var formålsbygg, eiendommene i region øst og justissektoren. Bladet er rettet mot Statsbyggs kunder – oppdragsgivere og leietakere, og mot samarbeidspartnere, forvaltningen og politikere. Dersom du ønsker å få Åpent rom tilsendt, send en e-post til: [postmottak@statsbygg.no](mailto:postmottak@statsbygg.no). Bladet er gratis.

### 45 124



45 124 dokumenter er i løpet av 2012 journalført og lagret i Statsbyggs digitale arkiv. Det er alle typer dokumenter: innkommende og utgående brev, e-post, rapporter, interne notater, tilbud og mye annet. I tillegg ble 76 503 fakturaer behandlet.

### HIMALAYA



Statsbygg ferdigstilte den nye ambassadørboligen i Kathmandu i Nepal i 2012. Boligen ligger ved siden av ambassaden som stod ferdig i 2007. De er knyttet sammen, men kan også fungere

separat. Ambassadebygget fikk internasjonal oppmerksomhet for sine rene, minimalistiske linjer og flotte detaljer. Ambassadørboligen er bygget med samme materialer og står ikke tilbake for ambassaden når det gjelder form og stil.

### STATSBYGG SLUKKET LYSET



Lørdag 31. mars skrudde Statsbygg av lyset – for miljøet. Det var tredje gangen Statsbygg var med på å slukke lyset under den verdensomspennende markeringen Earth Hour. Nytt av året var at Statsbygg og Forsvarsbygg utfordret hverandre. Forsvarsbygg skrudde av lyset på de 14 festningene og de største militærleirene sine, mens Statsbygg mørkla Operaen og 30 andre eiendommer. Statsbygg har høye miljøambisjoner, og med engasjementet i Earth Hour ønsker vi å sende signaler om at vi er energibevisste. Statsbygg utfordrer også leietakerne til å være med og redusere energiforbruket.

### FØLG OSS



Bli venn med Statsbygg på Facebook og følg Statsbygg på Twitter! Statsbygg er på Facebook og legger ut informasjon om arrangementer, nyheter, bilder og ledige stillinger. På Twitter finner du i tillegg blant annet nyheter og invitasjoner til fagseminar.

### DET MINSTE

Statsbygg forvalter 2350 bygninger fordelt på 600 eiendomskomplekser. Mange av bygningene er store og krever plass i sine omgivelser. Andre er mer beskjedne. Aller minst er en av bygningene på Nyrud politistasjon som ligger vakkert til ved elvebredden i Pasvikdalen. Dette uthuset er Statsbyggs minste bygning!

FOTO: STATSBYGG





# SNU OPERA SJONEN

DESEMBER 1998: Når det kommer til disse store prosjektene, ser vi at Statsbygg ikke har satt sammen en prosjektstyring i en bredde som er helt nødvendig i slike store prosjekter. Det er grunnen til at vi fremover vil vurdere andre enn Statsbygg til å stå for de største oppdragene.

STATSRÅD ELDBJØRG LØWER I AFTENPOSTEN





**VED ÅRTUSENSKIFTET VAR STATSBYGG** ute i hardt vær på flere måter, og det var ingen selvfølge at organisasjonen ville overleve. Siden den gang har Statsbygg, under Øivind Christoffersens ledelse, gjenreist tilliten og etablert seg som et forbilde for en hel næring.

«Stortinget ber om at andre byggherrer enn Statsbygg skal lede byggingen av ny opera. De folkevalgte tillit er smuldret bort av stadige sjokkmeldinger», skrev Aftenposten 9. september 1998.

Sjokkmeldingene som fikk Stortinget til å tvile på Statsbygg, var de mange avisoppslagene om overskridelser og forsinkelser i noen store prosjekter – ikke minst byggingen av nytt Rikshospital og oppussingen av Slottet. Mediene hadde også avslørt hvordan noen av eiendommene Statsbygg forvaltet enten ikke var leid ut, eller var leid ut langt under markedspris. En avskjedsmiddag for en tidligere direktør ble også trukket fram som eksempel på misbruk av offentlige midler. Slik ble det oppfattet uansett om det var riktig eller ikke.

Det er ingen overdrivelse å si at organisasjonen på den tiden hadde et svært dårlig omdømme både i departementene, på Stortinget og hos folk flest.

– Det var som å bli spurt om å bli kaptein på et synkende skip, sier administrerende direktør i Statsbygg, Øivind Christoffersen. Han ble konstituert som administrerende direktør i oktober 2000 da forgiengeren måtte forlate stillingen.

Flere stortingsrepresentanter sa rett ut at de ville nedlegge Statsbygg og overlate større statlige byggeoppgaver til private aktører. Organisasjonen var i tillegg svekket av interne konflikter og mistillit til ledelsen.

#### MOT LYSERE TIDER

Samtidig visste Øivind Christoffersen at det ikke var noe galt med de faglige kvalitetene hos Statsbyggs ansatte. Det var svikt i rutiner, systemer og gjennomføring av prosjektene som var hovedproblemet, og slikt er det mulig å gjøre noe med. Det var derfor en optimistisk administrerende direktør som i desember 2000 holdt sin første juletale til de ansatte. Tilfeldighetene ville at arrangementet gikk av stabelen ved vintersolhverv, noe som gjorde at Christoffersen kunne proklamere at «det går mot lysere tider, mørkere blir det ikke».

I ettertid er det tydelig at dette virkelig var et vendepunkt for Statsbygg. Det ble ikke mørkere. Under Øivind Christoffersens ledelse har Statsbygg ikke bare vist at organisasjonen er i stand til å gjennomføre store byggeprosjekter

– som Operaen – men også til å styrke sin posisjon som «statens førstevalg» og et forbilde for en hel næring.

#### NØDVENDING UTLUFTING

Men det har vært en lang vei å gå. I 2000 hadde både Statskonsult og Holte Prosjekt utarbeidet rapporter om Statsbyggs styringssystemer, og departementet hadde kommet med sin revisjonsrapport. Det var lite hyggelig lesning.

– Det var viktig for meg å formidle til de ansatte at rapportene ikke måtte oppfattes som kritikk av enkeltpersoner. Det var våre systemer og rutiner som ble kritisert, og det var det helt avgjørende å få gjort noe med. Det satte vi da også umiddelbart i gang med, og det var begynnelsen på den snuoperasjonen som har ført oss ditt vi er i dag.

Noe av det første Christoffersen gjorde var å etablerte uformelle fora – ventileringsmøter – der ansatte og tillitsvalgte kunne luften sine synspunkter og frustrasjoner.

– På disse møtene kunne alle snakke fritt og åpent uten at det ble protokollført eller gjort



FOTO: IAN BRODIE • ARKITEKT: HANS DITLEV LINSTOW

#### UTE I HARDT VÆR.

Etter mye negativ omtale i media rundt oppussingen av Slottet og byggingen av nytt Rikshospital ved årtusenskiftet satte Statsbygg igang med et systematisk arbeide for å bedre rutiner, systemer og gjennomføring av prosjekter.

vedtak. Hensikten var å skape et rom for dialog i organisasjonen, skape trygghet og bygge opp en god bedriftskultur basert på gjensidig tillit og forståelse av oppgaver og ansvar.

Etter hvert som uroen i organisasjonen begynte å legge seg, kunne Christoffersen og ledergruppen starte arbeidet med å legge strategier for fremtiden, utarbeide gode systemer og lederutviklingsprogrammer.

Parallelt arbeidet ledelsen med å gjenreise tilliten hos sine eiere og oppdragsgivere i statsforvaltningen. En av de som fulgte prosessen tett var Oskar Petter Jensrud, i dag avdelingsdirektør i Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Han har fulgt Statsbygg siden midten av 1990-tallet gjennom ulike roller i departementet. De siste ti årene med hovedansvar for etatsstyringen.

– Det var uten tvil dramatisk da Øivind Christoffersen overtok, ikke minst på grunn av avisskriviene om Slottet og Rikshospitalet. Vi som kjente Statsbygg godt, visste at mye av kritikken var unyansert, og problemene var mer sammensatt enn slik de ble framstilt i media.

Men Statsbygg fikk skylden for alt som gikk galt, og da var det ikke annet å gjøre enn å vise at de kunne ta tak i problemene. Og det har de gjort. De siste ti årene har Statsbygg levert praktisk talt alle prosjekter til avtalt tid og pris, og dialogen med departementet har vært tett og god.

#### OVERTAR UTENLANDSEIENDOMMENE

At mange i forvaltningen visste at «kriseprosjektene» ikke var den hele og full sannhet om Statsbygg, ble demonstrert ved at institusjonen selv i de mest turbulente periodene fikk nye, store oppgaver. I oktober 2000 overtok Statsbygg prosjektansvaret for Pilestredet Park – det tidligere Rikshospitalet – og startet arbeidet med et ambisiøst miljøoppfølgingsprogram (MOP) som skulle sette standard for andre i næringen. En vellykket arkitektkonkurranse for den nye operaen i Bjørvika ble gjennomført, arbeidet med en plan for Vestbanen startet og Fornebu ble utvidet fra å være et planleggingsprosjekt til å bli et utbyggingsprosjekt. Samme år overtok Statsbygg også ansvaret for Utenriksdepartementets

utenlandseiendommer – en portefølje på 110 eiendommer over hele verden.

– Å ha ansvar for UD's ambassader, konsulater og residenser er en stor og krevende oppgave som Statsbygg har mestret på en utmerket måte, sier Bjørn T. Grydeland, ambassadør i Roma. Han har også fulgt Statsbygg gjennom mange år, både fra Statsministerens kontor og fra Utenriksdepartementet.

– Statsbygg har gjennomført flere viktige byggeoppdrag og rehabiliteringer for UD de siste årene, og vist at de mestrer utfordringer knyttet til store variasjoner i lover, regelverk, kompetanse og kultur. I tillegg kommer de tøffe sikkerhetskrav som vi etter hvert har fått ved noen av våre utestasjoner, som Kabul, i Islamabad eller i Midtøsten, sier Grydeland. Som medlem i styret for Den norske opera var han heller ikke i tvil om at det var riktig å velge Statsbygg til å gjennomføre Opera-prosjektet.

– Det er en usedvanlig teknisk prestasjon å bygge et sånt bygg på det stedet, og det svært vellykkede resultatet har nok endret oppfatningen av hva en offentlig virksomhet som Statsbygg kan levere.



**VERKTØYKASSE:**

Lansering av en rekke programmer, strategier og verktøy har bidratt til å gjøre Statsbygg til en rollemodell for resten av næringen.



FOTO: TROND ISAKSEN

**BIM**

→ Bygningsinformasjonsmodell  
 → BIM er en måte å digitalisere informasjon på og med dette kan man utvikle samhandlingen i byggeprosessene på nye måter. Her skjer alle endringer koordinert, og alle involverte kan hente ut den informasjonen de trenger.

**KLIMAREGNSKAP.NO**

→ Statsbygg har utviklet verktøyet klimagassregnskap.no som gjør det mulig å analysere et byggs CO<sub>2</sub>-fotavtrykk.

→ Les mer på [ww.statsbygg.no](http://www.statsbygg.no)

**VINDEN SNUR**

Allerede ett år etter at Øivind Christoffersen hadde tatt plass i direktørstolen, begynte vinden å snu også i mediene. Nå var det flere positive enn negative oppslag. Statsbygg fikk Statens byggeskikkpris for Sametingsbygningen i Karasjok, og en kundeundersøkelse kom med opploftende resultater. May Balkøy, som ble ansatt som direktør for Plan og utredning i juni 2001, beskriver stemningen i organisasjonen som «forsiktig og adventende», men positiv.

– Øivind jobbet systematisk med å skape en god organisasjon, og å gjenreise selvfølelsen hos de ansatte. Samtidig var han flink til å lese det politiske landskap, og lå alltid i forkant av hva som kunne komme av politiske signaler.

Balkøy på sin side fikk i oppgave å utvikle de mange programmer, strategier og verktøy som har bidratt til å gjøre Statsbygg til en rollemodell for resten av næringen. I hennes periode har Statsbygg lansert blant annet Kulturoppfølgingsprogram (KOP), Miljøoppfølgingsprogram (MOP), Bygningsinformasjonsmodell (BIM) og Klimagassregnskap.no.

– For å kunne forsvare vår posisjon som en ledende samfunnsansvarlig aktør måtte vi ligge i forkant av utviklingen og ha større ambisjoner enn alle andre for eksempel på miljø. Vi har vært en krevende kunde, men det har også gjort oss til en rollemodell og et lokomotiv for utviklingen i byggenæringen de siste årene, sier Balkøy.

– I dag tror jeg vi kan si at Statsbygg er en veldrevet organisasjon med solide strategier, planer og verktøy.

**OPERAEN**

I 2003 overtok Statsbygg forvaltningsansvaret for Slottet, Bygdøy Kongsgård og Oscarshall – nok en stor tillitsklærning. Samtidig kom oppdraget med å bygge den nye Operaen i Bjørvika.

– Jeg tror ikke jeg overdriver når jeg sier at Statsbyggs omdømme kan stå og falle på dette prosjektet, sa Øivind Christoffersen den gangen.

For å kunne realisere et så stort og komplekst prosjekt innenfor tids- og kostnadsrammer, var det helt avgjørende med god prosjektstyring. Statsbygg hadde ansatt Hilde Nordskogen som direktør for Rådgivning og byggherre. Hun kom



FOTO: TROND ISAKSEN • ARKITEKT: ST

SEN AS OG CRISTIANA SUNDBY

**VINDEN SNUR I 2001.**

Statsbygg fikk Statens byggeskikkpris for Sametingsbygningen i Karasjok, og en kundeundersøkelse kom med opploftende resultater.





*Jeg har kjent på frustrasjonen over denne steile mastodonten, men etter hvert også sett Statsbygg bli mer og mer profesjonell. Organisasjonen har medarbeidere og ledere som er oppriktig engasjert i å utvikle prosjekter og utvikle byggenæringen.*

SIRI LEGERNES I LINK ARKITEKTUR AS

fra Oslo kommune, hadde før det jobbet i Statens vegvesen og hadde lang erfaring med prosjektledelse og økonomistyring – to områder Statsbygg hadde vært kritisert mye for. Hun tok med en gang tak i arbeidet med å forbedre prosjektstyringen i Statsbygg.

– Jeg møtte en organisasjon med mange dyktige mennesker, men med et stort behov for å få bedre kontroll og styring med prosjektgjennomføringen. Det var mange enkeltpersoner som hadde et veldig stort prosjektansvar hvilende på sine skuldre, og slikt er risikabelt – uansett hvor dyktige fagfolk det er snakk om, sier Nord-skogen.

Med Operaprojektet fikk Statsbygg prøvd ut mange nye måter å jobbe på.

– Vi har fått til en helt annen grad av profesjonalisering og systematikk i arbeidet, og er blitt mer opptatt av prosess – ikke bare fag. En god prosjektmodell krever kontinuerlig forbedring, vilje og evne til erfaringsoverføring og kunnskapsdeling samt samarbeid på tvers av faggrenser. Jeg tror alle som jobber med prosjekter i Statsbygg synes det både er morsommere og mer betryg-

gende å jobbe i samsvar med vår etablerte prosjektmodell enn å jobbe hver på sin måte.

#### **BEDRE FORHOLD TIL NÆRINGEN**

Statsbyggs forbedringsarbeid ble lagt merke til – ikke bare hos politikere og presse – men også i næringen.

– Jeg har kjempet mye med Statsbygg, sier Petter Eiken, tidligere leder for byggevirksoheten i Veidekke.

– På midten av 1990-tallet ville vi ikke bygge for Statsbygg. Vi orket ikke oppsplittingen i småbiter, ensidig prispåtrykk og dårlig prosjektledelse, med påfølgende krangel om de merkostnader som oppsto i «verdikjeden». Jeg fremsto tydelig i massemedia under vignetten «vi bygger ikke for Statsbygg». Jeg oppfattet den gang Statsbygg som en av de minst kompetente statlige byggherrer, med en byggherrefunksjon som i tillegg var svært konfliktsøkende.

I dag har han et helt annet syn.

– Da jeg forlot Skanska i fjor, var Statsbygg en prioritert A-kunde oss. Du kan si de har flyttet seg fra «svartelisten» til «A-kundelisten». Det

viktigste er kanskje at de har erkjent at leverandørene blir formet av kunden og ikke omvendt. De har gjort noen viktige ting, blant annet skapt en samarbeidskultur ved å være et forbilde for næringen. Også fokuset på bærekraft, miljø og energi er viktig. Samtidig har de gått foran i å ta i bruk ny teknologi, spesielt BIM.

Siri Legernes i LINK Arkitektur AS har fulgt med på det som har skjedd i Statsbygg i mange år, fra flere roller i næringen, blant annet fra Skanska og Rådgivende Ingeniørers Forening. Hun mener byggenæringen trenger et modig, nytenkende og profesjonelt Statsbygg.

– Jeg har kjent på frustrasjonen over denne steile mastodonten, men etter hvert også sett Statsbygg bli mer og mer profesjonell. Organisasjonen har medarbeidere og ledere som er oppriktig engasjert i å utvikle prosjekter og byggenæringen. Så får vi på andre siden av bordet tåle noen feilskjær og akseptere at det er strekk i laget på kompetanse og praksis. Men jeg oppfatter at viljen til utvikling og god kvalitet, samt evne til lydhørhet og dialog er stor. Med jevne mellomrom peker Statsbygg ut ønsket utviklingsretning, på alt fra krav til god design

**VIND I SEILENE.** Med Operaprojektet fikk Statsbygg prøvd ut mange nye måter å jobbe på.




**PÅ RETT KJØL.**

Snuoperasjonen har vært vellykket og Statsbygg nyter en helt annen tillit i dag enn de gjorde rundt tusenårsskiftet. Det gjenspeiles i stadig nye oppdrag og utvidet portefølje.

og arkitektur, god gjennomføringsevne hos aktørene, teknologiutvikling og til høye miljøkrav. Dette er viktig for hele næringen.

**MANGE PROSJEKTER**

Statsbygg har alltid fått mest oppmerksomhet om de store prosjektene – enten det var krisene med Slottet og Rikshospitalet eller suksessen med Operaen. Men hvert år gjennomføres et stort antall små og stor byggeprosjekter, rehabiliteringer og eiendomsoverdragelser. Mens Operaen ble bygget, ferdigstilte Statsbygg Nobels Fredssenter på Vestbanen, bygget ny forskningsstasjon i Antarktis, rehabiliterte Villa Grande og bygde nytt Riksarkiv på Kringsjø. Miljøprosjektene på Fornebu og i Pilestredet Park, og utviklingsprosjektene i Bjørvika og på Vestbanen etablerte en ny standard for miljøvennlig bygging i Norge. Organisasjonen bygde Halden fengsel – ett av de mest moderne i Europa – og overtok omtrent samtidig forvaltningsansvaret for samtlige av landets fengsler. Dermed økte man eiendomsporteføljen betraktelig – og påtok seg et stort

rehabiliteringsansvar. Noen av fengslene er mer enn 150 år gamle. Statsbygg har en utfordring i å sette dem i stand så de tilfredsstiller moderne energikrav og samtidig tilbyr humane soningsforhold.

**TAKLET KRISEN**

Da Norge ble rammet av terroren 22. juli 2011, ble også Statsbygg satt på en stor prøve. Store deler av Regjeringskvartalet – som Statsbygg har ansvar for – ble ødelagt av bilbomben. Mens mange etater i ettertid har måttet tåle kritikk for måten de håndterte krisen på, fikk Statsbygg mye ros.

– Jeg er veldig stolt av hvordan organisasjonen taklet krisen, sier Christoffersen.

– Vi hadde et kriseteam på plass allerede ti minutter etter eksplosjonen, og neste dag begynte våre ansatte å lete etter lokaler til de departementene som var rammet. Også sikring og opprydding i Regjeringskvartalet har gått helt etter planen. Det viser at organisasjonen tåler en storm, og det gjør meg stolt.

**STÅR STØTT**

I 2012 mottok Øivind Christoffersen prisen som «Årets leder» fra HR Norge – en utmerkelse han ser vel så mye som en anerkjennelse til Statsbygg som organisasjon, som en honnør til ham som leder. Nå begynner hans engasjement i Statsbygg å nærme seg slutten. Han har hatt to åremål, og et tredje er det ikke åpning for. Men han har grunn til å være stolt av hva han har fått til og hva som har skjedd med det «synkende skip» han entret for 12 år siden.

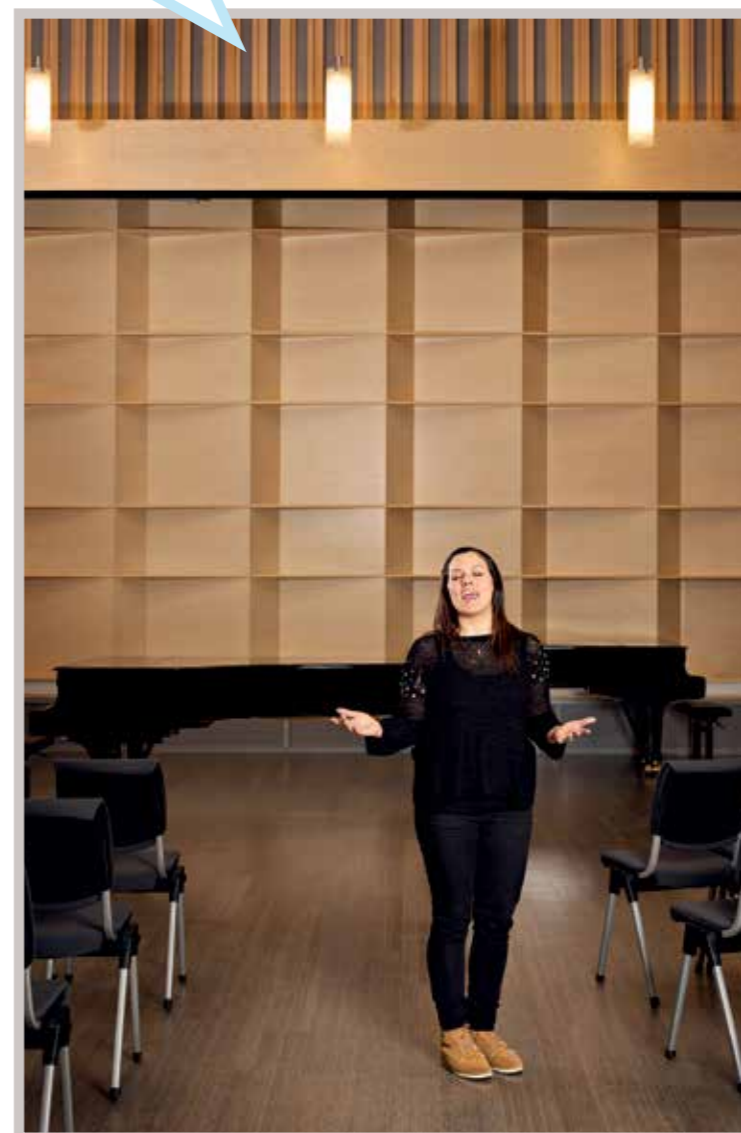
– Vi nyter en helt annet tillit i dag, noe som gjenspeiles i at vi stadig får ny oppgaver og en utvidet portefølje. Statsbygg står støtt, selv om vi alltid må være forberedt på endringer som følge av forandringer i det politiske klima. Å rette opp det bildet som ble skapt i media for mange år siden vil nok ta betydelig lengre tid, men så skal vi heller ikke delta i en popularitetskonkurranse, sier han.

– Det viktige for oss er at våre eiere, kundene, samarbeidspartnere og næringen er fornøyd med og stoler på oss. Det er dem vi er til for. ■

# BYGG I BRUK

SOPHIA MENDOZA, SANGSTUDENT VED UNIVERSITETET I AGDER

*Musikkfagbygget er blitt et stort, flott og moderne bygg, men det som betyr ekstra mye for meg er studioet vi har fått i kjelleren. Det er helt fantastisk, og med tipp topp utstyr. Her kan vi både øve og spille inn musikk på en helt annen måte enn vi kunne tidligere. Jeg vet ikke om noen andre musikkskoler i Norge som har noe tilsvarende.*



## SIGURD KØHNS HUS, UNIVERSITETET I AGDER, GIMLEMOEN

OPPDRAGSGIVER: Kunnskapsdepartementet  
 ARKITEKT: SMS Arkitekter, Kristiansand  
 BRUTTO AREAL: 3400 kvm  
 BYGGEPERIODE: 2009 –2012  
 TOTALKOSTNAD: 147 mill. kr





**FERDIG  
STILT**

– Dette er eit praktbygg med moderne utstyr. Vi er stolte av det fantastiske nybygget som høyrer til Universitetet i Bergen. Karius og Baktus får dårlege vilkår på Vestlandet heretter.

DÅVERANDE HELSE- OG OMSORGSMINISTER ANNE-GRETE STRØM-ERICHSEN

FOTO: TROND ISAKSEN

## GAP OPP, BERGEN!

15. august opna dørene til tannhelsetenesta si nye høgborg: det nye odontologibygget ved Universitetet i Bergen.

Det finst berre tre odontologibygge i Noreg, og det går tiår mellom kvar gong det blir bygd eit nytt. For Statsbygg har det gjort byggeprosjektet interessant, unikt og spennande.

### MUNNHOLE

Namnet på vinnarforslaget i plan- og designkonkurransen frå 2004 var Jaws (gap/kjeve) og spelar på utforminga av bygget med element frå eit gap. Innvendig har taket og skråveggen i vandrehallen fått ein frisk raudfarge – den same som i ei munnhole. Utvendig ser ein tre små, kvite tilbygg, som kan minne om små tenner. Ser ein nærmare på fasaden, så er dei herda glasplattene haldne saman av firkanta metallfeste. For eit trent tannlegeauge liknar dette veldig på ei tannregulering.

Nybygget er eit kombinert bygg for universitetsfunksjonane innanfor odontologi, med tilhøyrande klinikkar for pasientbehandling, og ein klinikk for Tannhelsetenesta Kompetansesenter Vest, avdeling Hordaland. Bygget er på 15 000 kvadratmeter og dimensjonert for 286 studenter og 260 tilsette. Dagleg vil 400 pasientar bli behandla i klinikkane. Bygget realiserer visjonen om ein integrasjon av forsking, høgare utdanning og utøvande tannhelseteneste som dreg nytte av og styrker kvarandre gjensidig.

### AMALGAMSORTERING

Å bygge for ei verksemd som jobbar med tannhelse, gjorde at Statsbygg måtte lage spesielle VVS- og tekniske løysingar. Mellom anna blir alt vatn til klinikkane behandla via ulike filter for å sikre seg mot bakteriar og andre ureiningar. Vatn som blir brukt i laboratorium, og vatn til autoklavar (vaskemaskiner for sterilisering) blir filtrert endå betre og er klassifisert som reintvatn klasse 2.

Eit sentralt vakuumsuganlegg for alt avløp frå 174 tannlegestolar sorterer ut amalgam frå gamle tannfyllingar. Dette er eit stort framsteg

samanlikna med individuelle amalgamutskiljarar for kvar tannlegestol. Tannlegestolane er knytte saman i eit eige datanettverk for styring av felles funksjonar.

### UNIVERSELT TILGJENGELEG

Det er lagt vekt på at bygningen skal vere tilgjengeleg for alle. Nybygget er formelt prosjektert etter tidlegare forskrifter for universell utforming, men i byggeperioden blei det i tillegg gjort ekstra tiltak med mellom anna leielinjer, kontrastar og trinnmarkeringar.

### PARK OG GANGVEG

Statsbygg har òg medverka til at området rundt odontologibygget er fornya i form av ein historisk park som blir open for alle. Gjennom parken blir den historiske Årstadgeilen markert med ein hellelagd gangveg. Hellene er i store format med inngraverte årstal, tekst og historiske motiv frå aktiviteten i området opp gjennom tidene.

Sluttkostnaden for odontologibygget er 745,6 millionar kroner. ■

### ODONTOLOGIBYGGET

**KVOR:** Bergen

**KVA:** Nybygg

**OPPDRAGSIVAR:** Kunnskapsdepartementet

**BRUKAR:** Universitetet i Bergen

**ARKITEKT:** Kristin Jarmund Arkitekter AS

**FORVENTA SLUTTKOSTNAD:** 745,6 mill. kr





FOTO: ELI GRÖTHJEM

**ENERGIBESPARENDE.** Utbedringen av det 2200 kvadratmeter store taket forventes å gi betydelig energiinnsparing. På bildet ser vi det nye støpejernsrekkverket.



FOTO: STATSBYGG

**GOD PLANLEGGING.** Arbeidene ble startet i mai 2011 og avsluttet i desember 2012 som planlagt. Her ser vi det blir det lagt et nytt toppdekk med kobber.

## TETT OG SKINNENDE NYTT

Statsbygg har ferdigstilt det nye taket på Det kongelige slott i Oslo. I desember var det offisiell markering av at taket var nytt, tett og dekket av skinnende kobber – med kongen og dronningen til stede.

Under markeringen som fant sted på taket, var Hans majestet Kong Harald en av dem som holdt en takketal:

– Dette er et område hvor vi ferdes svært sjelden, men når vi er her, er det fint og interessant å se arbeidet som er gjort med kobberplatene og støpejernsrekkverket. Jeg forstår også at ting vi ikke ser, men som er skjult av kobberet, er håndverksmessig flott arbeid. Vi som har bodd her i byggeperioden, er takknemlig for at dere valgte tak-over-tak-løsningen. Vi har kunnet se ut og sluppet å bli innpakket – det

var bra. I forkant var vi litt bekymret for om vi kunne bo og jobbe på Slottet mens rehabiliteringen pågikk, men det har ikke vært noe problem. Vi har merket forbausende lite til arbeidet, med unntak av da den store konstruksjonen skulle ned – da var det bråk til langt på natt. Takk til bevilgende myndigheter, statsråd Aasrud, Statsbygg og alle håndverkerne som har vært i sving.

Slottstaket ble ikke rehabilitert under den forrige, store oppussingen av Slottet på slutten av 1990-tallet, men en utbedring var nå påkrevet. Taket

var lekk, og fuktighet hadde gitt råteskader både i bordtaket og bærende konstruksjoner.

For å kunne gjennomføre rehabiliteringen ble det satt opp et midlertidig, frittstående tak som hvilte på åtte pilare utenfor slottets vegger. Taket har hindret at det har regnet inn på slottet i rehabiliteringsperioden og har gitt gode arbeidsforhold for dem som har jobbet med utbedringen. Denne stålkonstruksjonen med den enorme plastduken over er nå fjernet. Det gjenstår imidlertid noe arbeid i de områdene hvor pilarene har vært festet i bakken. ■

### DETTE ER GJORT

- fjernet gamle kobberplater
- utbedret råteskader
- etterisolert taket
- hevet taket for å bedre utlufting
- reparert rupanel
- lagt ny takpapp
- lagt to lag med isolasjon i kryss for å unngå kuldebroer
- lagt vindspærre, luftsjikt, ny rupanel og folie
- lagt et toppdekk med kobber
- støpt og montert et nytt støpejernsrekkverk
- utbedret tekniske anlegg

### BILLIGERE ENN BUDSJETTERT

Sluttkostnaden for arbeidet med slottstaket er ikke klar ennå. Det gjenstår noe arbeid på bakken etter demonteringen av tak-over-tak-konstruksjonen, og dette vil bli tatt på våren og forsommeren i 2013. Det Statsbygg vet, er at sluttkostnaden kommer til å bli betydelig mindre enn kostnadsrammen på 120,7 millioner kroner som ble bevilget av Stortinget.

– Arbeidet er gjort innenfor planlagt tid og til en pris under kostnadsrammen. Vi jobber mot en sluttsum som er 25–30 millioner kroner lavere enn kostnadsrammen. Det er vi stolte over, sier prosjektleder Oddvar de Brucq.

### SLOTTET

**HVOR:** Oslo

**HVA:** Rehabilitering av taket

**OPPDRAUGSGIVER:** Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

**BRUKER:** Det Kongelige Hoff

**ARKITEKT:** 4B arkitekter AS

**KOSTNADSRAMME:** 120,7 mill. kr



# SISTE BRIKKE PÅ PLOSS

Prisbelønte Pilestredet Park, der det gamle Rikshospitalet tidligere lå, har vært ferdig lenge – helt siden 2008. Nå er siste brikke på plass, og hva passer vel bedre enn en bygning for sykepleierutdanning på den gamle sykehustomten. Med nybygget er Høgskolen i Oslo og Akershus komplett.

Området består av delvis nye og delvis rehabiliterte bygg med en flott park i midten, omgitt av den gamle smittemuren som nå skjermer mot trafikkstøy og gjennomfart. Pilestredet Park er ikke bare blitt et attraktivt boligområde midt i Oslo sentrum, men også et byøkologisk pilotprosjekt. Statsbygg har regulert området, mens private utbyggere har rehabilitert eller oppført de fleste av bygningene på området.

Den siste bygningen som sto igjen på den gamle sykehustomten, var patologibygget. I sommer var også dette bygget ferdig renoveret og lærerne på sykepleierutdanningen kunne endelig flytte inn. I høst startet studentene ved Høgskolen i Oslo og Akershus i helt nye lokaler.

## BYGGET FOR ESTETIKK

I tillegg til at Rikshospitalets gamle patologibygg på 12 500 kvadratmeter er rehabilitert, er det oppført et supplerende nybygg på rundt 6 500 kvadratmeter som vender mot Pilestredet. Disse bindes sammen med en høy glassgård til et samlet kompleks. Det er Lund + Slaatto Arkitekter AS som har tegnet komplekset etter en videreføring av vinnerutkastet i en prekvalifisert arkitektkonkurranse.

Anlegget gir Høgskolen i Oslo og Akershus muligheten til å samle sykepleierutdanningen på ett sted og ligger nær høgskoleanlegget for øvrig. Det rommer blant annet sentraladministrasjonen for høgskolen og undervisningslokaler for sykepleierutdanningen og de estetiske fagene, i

tillegg til høgskolens «storstue»: et auditorium for 450 personer. Totalt er det plass til 1500-2000 studenter i det nye bygget.

Statsbygg har også opparbeidet utearealet rundt høgskolebygget som en videreføring av resten av Pilestredet Park med utstrakt bruk av betong og granitt.

## GJENBRUK OG MILJØ

Kravene i miljøoppfølgingsprogrammet for Pilestredet Park mht. gjenbruk og energiforbruk er tilfredsstillt også i dette byggeprosjektet. I stedet for å rive patologibygget, er golv og bærevægger på 12 500 kvadratmeter brukt på nytt, noe som har redusert transport av materialer inn og ut av området. Hele 94 prosent av gammelt byggemateriale er kildesortert.

Det er lagt opp til et energiforbruk for bygget på 86 kWh/m<sup>2</sup> per år. Dette er langt under Teknisk forskrift (TEK 10) for energi som har fastsatt et mål på 160 kWh/m<sup>2</sup> per år for denne type bygg.

– Vi har satt oss et ambisiøst energimål, men slik må det være hvis Statsbygg skal gå foran og vise vei for hvordan vi kan få ned energibruken i bygg- og eiendomsbransjen, sier Statsbyggs prosjektleder Atle Sand. – Noe av det mest unike ved dette prosjektet er byggets tetthet og passivhustiltakene. Det er lite varmetap i fasadene i kombinasjon med meget god energibalans i forhold til oppvarming og kjøleløsning. ■



FOTO: STATSBYGG

## HØGSKOLEN I OSLO

**HVOR:** Pilestredet Park, Oslo

**HVA:** Undervisningslokaler for sykepleierutdanningen og estetiske fag, i tillegg til sentraladministrasjon

**OPPDRAGSGIVER:** Kunnskapsdepartementet

**BRUKER:** Høgskolen i Oslo og Akershus

**ARKITEKT:** Lund + Slaatto Arkitekter AS

**KOSTNADSRAMME:** 776,6 mill. kr





FOTO: TROND ISAKSEN • ARKITEKT: BA ARKITEKTER, NARVE STØKKE, WING ARKITEKTER



## MODERNE MED HISTORISKE LINJER

Det nye regjeringsbygget R6 er nummer seks i rekkja av bygningar som er oppførte for departementa i Regjeringskvartalet i Oslo. Det er eit moderne kompleks med historiske linjer.

R6 består av tre bygningar: éin restaurert frå 1899, éin totalrenovert frå 2001 og eitt nybygg på til saman 16 etasjar. Dei tre bygningane er samanvorne gjennom form og materialval, slik at dei ulike delane av bygget er godt integrerte.

### FLORENTINARSTIL

Den verneverdige delen av R6 husa tidlegare Statens enkekasse og blei oppført i florentinarstil, inspirert av italienske renessanseplasar. Bygningen er oppgradert til moderne kontorstandard i tett samarbeid med Riksantikvaren. Nokre av dei opphavlege romma er avdelte for å lage mindre kontor, men det er brukt glas i dei nye veggene, og teknikken er lagt i eigne vertikale søyler for ikkje å viske ut elementa som utgjorde den opphavlege storleiken og uttrykket i rommet.

Dei andre delane av R6 har fått nye fasadar i glas og aluminium og dannar ei lysreflekterande utsmykking av byrommet. Korridorveggene er i glas. Kontora som

vender mot lysgarden, får tilskot av dagslys gjennom ein installasjon som heng frå taket, som fangar utelyset og reflekterer det mot kontora og kantina i 2. etasje.

### UNDERJORDISK GANG

R6 ligg bak R5 i Teatergata og Keyzers gate, og ein underjordisk gang bind R6 saman med resten av Regjeringskvartalet. Dei nye lokala gir arbeidsplass til Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, i tillegg til funksjonar for Servicesenteret for departementa.

Statsbygg har gjennomført møbel- og inventarleveransane, og det tette samarbeidet mellom arkitektur og interiør har resultert i ein god og gjennomført design med eit heilskapleg uttrykk for heile R6.

### KUNST

Framfor inngangen til bygget er det laga ein hellelagd plass som rommar ein kritikarrost kunstinntallasjon av koreanske Do Ho Suh, og dette er alt blitt ein godt besøkt attraksjon for publikum.

Bygget er overlevert, men rekneskapen vil ikkje bli ferdigstilt før i 2013. Kostnadsramma er litt over 1,1 milliardar kroner. ■

FOTO: TROND ISAKSEN



## STASELEG STATSARKIV

Den 12.12.2012 kl. 12 var ein merkedag for arkiverket i Noreg og for alle med hjarte for arkivalia. Denne dagen var det nemleg formell overlevering og opning av det restaurerte Statsarkivet i Bergen.

Statsarkivet er ein staseleg bygning, teikna av arkitekt Egill Reimers tidleg på 1920-talet – og som i 1924 fekk A. C. Houens fonds diplom for framragende arkitektur.

Oppdraget til Statsbygg har vore tredelt:

1. Nytt magasinbygg på to plan under bakkenivå og med tilkomst til eksisterande bygg
2. Tilbygg som rommar mottakssone, konserveringsavdeling og kontor
3. Rehabilitering/ombygging av eksisterande bygg

Det er etablert ny inngang tilpassa alle, med hygieleg tilkomst til den nye, flotte lesesalen som er bygd der det tidlegare var magasin. Dei eksisterande, verneverdige bygningane er rehabiliterte og i stor grad førte tilbake til slik dei var då dei opna på tjuetalet. Det er gjort eit omfattande antikvarisk registreringsarbeid og fargearkeologiske undersøkingar for å finne tilbake til dei opphavlege fargane. Handverkarar med spesialkunnskap om vern og gamle målemetodar er blitt brukte.

Prosjektet har vore gjennomført som samspelskontrakt mellom OBAS Vest og Statsbygg.

Arkitekt har vore NAV Arkitekter AS. Venta sluttkostnad er 190,2 millionar kroner. ■

## SENTRALT PÅ FOSSHAUGANE

Høgskulen i Sogn og Fjordane tok i bruk det nye Høgskulebygget i Sogndal i august 2012. Bygningen ligg sentralt på skoleområdet og fungerer som eit bindeledd mellom dei andre bygningane.

På oppdrag frå Kunnskapsdepartementet starta Statsbygg i 2005 planlegginga av eit nytt bygg på Fosshaugane Campus. I februar 2006 vann Arkitektgruppen lille frøen AS den utlyste plan- og designkonkurransen med forslaget «Missing Link».

Høgskulebygget rommar moderne læringsareal som styrkjer høgskolen som utdanningsinstitusjon. Det inneheld 100 kontor, to auditorium med 150 plassar i kvart og to klasserom med 40 plassar kvar. I femte etasje ligg kantine med nær 300 sitjeplassar, bokhandel og kontor for studentorganisasjonar.

Høgskulebygget knyer dei ulike høgskulebygningane saman til eit vel fungerande anlegg, slik at Fosshaugane Campus står fram som eit lettfaatteleg og heilskapleg område med ein klar identitet. Bygningsvolumet er plassert slik at kollen med vegetasjon framleis blir det dominerande elementet sett frå områda rundt. Fosshaugane Campus har fått eit sentrum, eit samlande punkt.

Venta sluttkostnad er 309 millionar kroner. ■



FOTO: JARO HOLLAN

## FERDIGSTILTE BYGG 2012

Prosjektnavn	Forventet sluttkostnad	Kvm	Prosjekttype
Regjeringsbygg 6 – R6, Oslo	1 109 300 000*	21 816	Nybygg/ombygging
Høgskolen i Oslo, Pilestredet – sykepleierutdanningen, Oslo	776 600 000*	19 000	Nybygg/ombygging
Universitetet i Bergen – odontologibygget, Bergen	745 600 000	15 719	Nybygg
Universitetet i Oslo – Domus Medica, Oslo	455 000 000	11 500	Nybygg/ombygging
Høgskulen i Sogn og Fjordane – Høgskulebygget, Sogndal	309 000 000	7 605	Nybygg
Statsarkivet i Bergen – magasin og mottaksbygg, Bergen	190 195 500	6 138	Nybygg/ombygging
Regjeringsbygg 6 – inventar og utstyr i R6, Oslo	76 900 000*	-	-
Politiets utlendingsenhet – internat, Trandum i Ullensaker	57 000 000	1693	Nybygg
Ambassaden i Roma – kanselli, Italia	29 100 000	1000	Ombygging
Oslo tinghus – rettssal 250, Oslo	28 700 000	2200	Ombygging
Politihegskolen, Oslo	28 500 000	274	Ombygging
Molde trafikkstasjon, Molde	23 800 000	1026	Nybygg/ombygging
Ambassadørbolig i Katmandu, Nepal	23 000 000	883	Nybygg
Bastøy fengsel – rehab. etter brann, Horten	20 500 000	912	Rehabilitering
Skien barne- og familiesenter, Skien	20 000 000	575	Nybygg
Kystverket Troms og Finnmark – administrasjonsbygg, Honningsvåg	16 000 000	786	Ombygging
Ila fengsel – celler, Eiksmarka i Bærum	15 800 000	575	Ombygging
Ambassaden i London – kanselli, London	14 400 000	1700	Ombygging
Høgskolen i Nord-Trøndelag, Røstad – hovedbygget, Levanger	14 300 000	400	Ombygging
Vardø politikammer – nye kontorer, Vardø	12 200 000	550	Ombygging
Ambassaden i Lusaka – tjenesteboliger, Zambia	11 900 000	600	Nybygg
Norges geologiske undersøkelse, Løkken – kaldtlager, Orkdal	8 956 250	570	Nybygg
G-blokken i Regjeringskvartalet – datakabling, Oslo	8 800 000	-	Ombygging
Storskog grensekontrollstasjon – utvidelse, Storskog i Sør-Varanger	8 800 000	137	Nybygg
Ambassaden i Caracas – kontorlokaler, Venezuela	8 000 000	500	Nybygg
Kollen ungdomsbasis, utvidelse – Vestnes	7 800 000	210	Nybygg/Ombygging
Otta trafikkstasjon, utvidelse – Otta	7 500 000	195	Nybygg
Nasjonalt folkehelseinstitutt – 4. etg., Oslo	6 719 000	1300	Ombygging
Victoria terrasse, Oslo	6 000 000	575	Ombygging
Politihuset i Oslo – ventilasjon mm, Oslo	5 816 000	665	Ombygging
Troll forskningsstasjon – instrumentrom, Dronning Mauds land i Antarktis	5 500 000	57	Nybygg
Havforskningsinstituttet, Holmfjord feltstasjon – fasader og tak, Porsanger	5 000 000	500	Ombygging
Berg fengsel – bygg for bilepleie, Tønsberg	5 000 000	248	Nybygg
Høgskolen i Lillehammer, Storhove – kontorer, Lillehammer	4 000 000	283	Nybygg
Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana, kantine og kjøkken, Mo i Rana	3 700 000	60	Ombygging
Oscarshall slott, røykepaviljongen – Bygdøy i Oslo	3 700 000	25	Rehabilitering
Vegkontoret i Nord-Trøndelag, Steinkjer	3 700 000	547	Ombygging
Høgskolen i Østfold – tilpasninger, Halden	3 062 000	180	Ombygging
Arendal fengsel – betjentseksjon, Arendal	3 000 000	120	Nybygg
<b>Sum</b>	<b>2 127 848 750</b>		

\* = summen oppgitt er kostnadsramme, da forventet sluttkostnad ikke er klar.





*Domus Medica-prosjektet viser – igjen – at alle involverte parter i et prosjekt må delta konstruktivt og proaktivt for at prosjektet skal bli ferdig i tide og med færrest mulig feil. Holdningen «vi-vårt» er like viktig som den er utfordrende å få til. Først da kan alle komme ut av det i en vinn-vinn-situasjon.*

PROSJEKTLEDER I STATSBYGG HANS THOMAS HOLM



## NATTRØDT

Langs Ringveien ved Gaustad i Oslo, ikke så langt fra Ullevål stadion, lyser et nylig ferdigstilt Statsbygg-prosjekt opp i kveldsmørket. Domus Medica sender røde signaler til omverdenen.

Statsbygg har bygget på Domus Medica med 10.800 kvadratmeter og bygget om 700 kvadratmeter av den eksisterende bygningen. Utvendig er Domus Medica belagt med samme type metallplater som nabobygget. På kveldstid lyser røde led-lamper mot røde plater bak de perforerte fasadeplatene, noe som gjør at bygget er godt synlig for forbipasserende.

### BETONG

Innvendig er det benyttet mye frilagt betong med knallrøde fargeklatter. De tydelige fellesområdene binder eldre og ny bygningsmasse sammen, samt åpner for enkel kommunikasjon mellom de ulike avdelingene.

Domus Medica huser medisin-, odontologi- og ernæringsstudier ved Universitetet i Oslo. 1000 studenter og 350 ansatte bruker bygningene daglig. I tråd med planen kunne tannlegestudentene starte undervisningen høsten 2012 i nye lokaler.

I 2003 fikk Statsbygg i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å utvide Domus Medica. Etter mange år med økt studenttall var det behov for mer plass. Det var også planlagt ny medisinforskerlinje samt etablering av Senter for fremragende forskning og en utvidelse av dyreavdelingen i det eksisterende bygget var også nødvendig. I tillegg var deler av virksomheten

ved det odontologiske fakultetet på Lindern i Oslo ønsket til Domus Medica.

### DYRE-MR

Arealene og teknologien for ferdighetstrening av tannlegestudentene vil bidra til å legge denne undervisningen på et meget høyt internasjonalt nivå. Den nye dyrestallen gir Universitetet i Oslo tidsmessige lokaler for oppstilling av transgene mus. I tilknytning til dyrestallen vil det også bli etablert egen radiofarmasiavdeling, et PET-senter, samt fasilitet for dyre-MR. Dyrestallen vil være i tråd med internasjonale regler som gjelder for forsøksdyr, noe som er nødvendig for å få vitenskapelige artikler godkjent for publisering i de mest anerkjente tidsskriftene.

Prosjektet Domus Medica-tilbygg er blant de første i Norge som har benyttet seg av Lean Construction med taktplanlegging og taktbygging som metodikk. Lean handler om å skape flyt mellom de enkelte aktører, fag, faser og arbeidsoppgaver i et byggeprosjekt. Alle fagene arbeider med like lang varighet i forhåndsdefinerte, likeartede arbeidssoner. Dette arbeidet har vært til dels meget vellykket, især i perioden da man jobbet med innredningen av de store bygningsdelene.

Arkitekt i prosjektet har vært: HRTB Arkitekter AS. Forventet sluttkostnad er 455 millioner kroner. ■

### DOMUS MEDICA

**HVOR:** Oslo

**HVA:** Tilbygg

**OPPDRAUGSGIVER:** Kunnskapsdepartementet

**BRUKER:** Universitetet i Oslo

**ARKITEKT:** HRTB-arkitekter AS

**FORVENTET SLUTTKOSTNAD:** 455 mill. kr.





# J O B B I S T A T S B Y G G

FOTO: TROND ISAKSEN

### KOMPETANSEUTVIKLING.

Statsbygg er opptatt av å ha dyktige medarbeidere med på laget og har en rekke tilbud for ansatte som er interessert i å heve sin kompetanse.

## MANGE MULIGHETER

Statsbyggs oppgaver krever medarbeidere med variert og bred kompetanse. Derfor satses det målrettet på kompetanseutvikling.

Som kompetansebedrift er Statsbygg helt avhengig av at medarbeiderne er motiverte og faglig oppdaterte. Bredden i Statsbyggs eiendommer og byggeprosjekter gir en unik mulighet til å utvikle et omfattende og solid kompetansetilbud for de ansatte. Kompetanseutvikling står sentralt i organisasjonen, og vi har en rekke tilbud med dette som mål.

### KARRIEREPGRAM FOR PROSJEKTLEDERE

Ett av Statsbyggs kompetansetilbud er prosjektlederskole for ansatte i byggherreavdelingen. Målet med karriereprogrammet er å følge kandidatens utvikling i ledelse og styring av byggeprosjekter, noe som er nyttig både for den enkelte og organisasjonen. Prosjektlederskolen er med på å sikre oppfølging og karriereutvikling i Statsbygg.

I 2012 deltok mer enn 20 ansatte på prosjektlederskolen. Karriereprogrammet omfatter ni moduler i prosjektledelse, samt prosjektoppgave og eksamen. Samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus og Metier gjør at deltakelse i prosjektlederskolen gir studiepoeng og internasjonal kvalifisering i prosjektledelse.

### LEDERUTVIKLING

Statsbygg er opptatt av å ha dyktige ledere. God ledelse er avgjørende for verdiskaping, trivsel og utvikling. For å bidra til dette, har Statsbygg et eget program for nye ledere i organisasjonen, kurs i medarbeidersamtaler og vanskelige samtaler, medietrening, lederutviklingsprogram, tilbud om teamutvikling til avdelingene og stipend til deltakelse i eksterne lederutviklingsprogrammer.

### STIPEND

Statsbygg har en attraktiv stipendordning for etterutdanning. Ansatte kan søke stipend til etter- og videreutdanning på høyere nivå, eller til individuell faglig fordykning og forskning. Vi gir stipend til studieavgift, studiemateriell og

reise og opphold. I 2012 delte Statsbygg ut 1,3 millioner kroner i stipend, fordelt på 20 ansatte. Søknader vurderes og innvilges i forhold til relevans for Statsbyggs strategi og satsingsområder.

### STATSBYGGSKOLEN

Statsbyggskolen ble etablert i 2004 for å sikre at ansatte til enhver tid har den kompetansen som etterspørres. Her tilbys 130 kurs om relevante tema, alt fra e-kurs om stillaser og stiger til dagskurs om offentlige anskaffelser og kunst i offentlige rom. I 2012 gjennomførte hver ansatt i gjennomsnitt mer enn to kurs i regi av Statsbyggskolen. Statsbyggskolens samarbeid med blant annet NTNU gir studiepoeng.

### INTERNSHIP-PROGRAMMET

I 2011 startet Statsbygg ordningen Summer Internship. Målet var å opprette kontakt med dyktige og ambisiøse studenter, og å rekruttere gode ambassadører for Statsbygg. Programmet ble videreført i 2012, og blant 400 søkere fikk 36 studenter tilbud om å delta. I seks uker jobber kandidatene med arbeidsoppgaver innen sitt fagfelt, samtidig som de deltar på fellessamlinger. På denne måten får de relevant arbeidserfaring, og de får innblikk i arbeidet til de ulike faggruppene i Statsbygg.

Tilbakemeldinger fra studentene viser at de er meget godt fornøyde med programmet. 84 prosent av studentene sier at det ville være aktuelt for dem å jobbe i Statsbygg etter endt utdanning. I tillegg sier de at de har fått et mer positivt inntrykk av det å jobbe i en statlig virksomhet.

Summer Internship er et populært tilbud til studenter. Programmet blir godt markedsført i bloggen de publiserer og som har mer enn 9000 treff i løpet av året. Her finner interesserte relevant informasjon om programmet og hva studentene opplever i Statsbygg, både i og etter arbeidstiden.



FOTO: TROND ISAKSEN

### MIMMI IRENE BÅTNES

29 år, Assisterende prosjektleder byggherreavdelingen. Har jobbet i Statsbygg siden 2009.

### Hvorfor trives du i Statsbygg?

Jeg jobber for tiden mye med politiet som er en spennende kunde. Jeg opplever at det er stor takhøyde i Statsbygg, man lærer mye som nyutdannet og får etter hvert mer ansvar i prosjektene. Statsbygg har et veldig godt faglig og sosialt miljø som gjør at det er gøy å være på jobb.



FOTO: PRIVAT

### PER OTTO PULK

36 år, Driftsleder Samisk høgskole i Kautokeino. Har jobbet i Statsbygg siden desember 2011.

### Hvorfor trives du i Statsbygg?

Jeg har en veldig spennende jobb i en ny og flott bygning. Som driftsleder kommer jeg borti mange ulike områder, og jeg har mange gode kolleger å sparre med. Vi har mye ny teknologi, og ganske lavt energiforbruk. Jeg er rett og slett stolt av arbeidsplassen min.





# BYGG I BRUK

## BJØRN GRYDELAND, NORGES AMBASSADØR I ROMA

Statsbygg har gjort en formidabel jobb med å rehabilitere og modernisere ambassaden. Utvendig har bygget beholdt sin klassiske romerske stil, men innvendig har vi fått topp moderne kontorlokaler. Vi er spesielt fornøyd med dette rommet som fungerer som seremonirom ved velser, og bare noen timer senere kanskje skal brukes til møterom med prosjektorer.



FOTO: ALEXGRITTI

### AMBASSADEN I ROMA

OPPDRAGSGIVER: Utenriksdepartementet  
ARKITEKT: Dott. Arch. Claudio Catucci  
BRUTTO AREAL: 1000 kvm  
BYGGEPERIODE: 2011 -2012  
TOTALKOSTNAD: 29 mill. kr (rehabilitering)

### MEDARBEIDERDEMOGRAFI

	2010	2011	2012
<b>MEDARBEIDERE</b>			
Totalt antall årsverk	-	808	819
-menn	68%	68%	68%
-kvinner	32%	32%	32%
Gjennomsnittsalder	48 år	48 år	49 år
<b>Høyere utdanning<sup>1</sup></b>			
-alle	304	321	356
-menn	27%	27%	32%
-kvinner	58%	63%	66%
Fagbrev -antall ansatte med fagbrev <sup>2</sup>	153	143	148
<b>Gjennomsnittslønn</b>			
-alle	462 000,-	502 000,-	531 000,-
-menn	447 000,-	487 000,-	512 000,-
-kvinner	493 000,-	536 000,-	571 000,-
<b>LEDERE</b>			
Totalt antall ledere med personalansvar	112	118	121
-menn	65%	63%	61%
-kvinner	35%	37%	39%
Gjennomsnittsalder	51	50	51
<b>Ledere i toppledergruppen</b>			
-menn	2	3	3
-kvinner	5	4	4
<b>TIVSEL OG MEDARBEIDERMÅLING</b>			
-trives godt eller meget godt	84%	-	86%
-er stolte over å jobbe i Statsbygg	79%	-	81%
<b>SYKEFRAVÆR</b>			
Totalt	4,9%	4,5%	5,7%
-menn	4,3%	4,4%	4,7%
-kvinner	6,3%	5,0%	7,9%

<sup>1</sup> Utdanning fra og med 3 år på universitet eller høyskole.  
<sup>2</sup> Ansatte med fagbrev som høyeste utdanning.

### FLEKSIBEL-MODIG-KONSTRUKTIV

Fleksibel, modig og konstruktiv er Statsbyggs nye verdier, og skal kjennetegne organisasjonen i årene som kommer. Verdiene er viktige for bedriftskulturen og de danner grunnlaget for hvordan Statsbyggs medarbeidere forholder seg til hverandre. Verdiene sier også noe om hvordan Statsbygg skal oppfylle strategien og nå målene.

Det har vært en omfattende og inkluderende prosess å komme fram til de nye verdiene. Mange engasjerte ansatte, fra Tromsø i nord til Porsgrunn i sør, har deltatt på verdierksted og diskutert hva som er spesielt med akkurat Statsbygg.

### ETISKE RETNINGSLINJER

Statsbyggs omdømme skapes i stor grad av den enkelte medarbeiders handlinger og opptreden. Som en særlig utsatt virksomhet, har Statsbygg

etablert egne etiske retningslinjer i tillegg til de som gjelder generelt for staten. Bevisstgjøring om Statsbyggs etiske retningslinjer er sentralt i lederopplæringen og i en rekke av de større opplæringstiltakene. I 2012 gjennomførte 135 medarbeidere e-kurset «Etikk og misligheter». Dette kurset er også obligatorisk for nyansatte.

### INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

I 2012 rekrutterte Statsbygg åtte personer med bakgrunn fra ikke-vestlige land; dette med sikte på å forsterke mangfoldet blant medarbeidere og ledere. Statsbygg har hatt 11 personer på arbeidsmarkedstiltak i 2012. Statsbygg har videre hatt to medarbeidere i det statlige trainee-programmet for personer med høyere utdanning og nedsatt funksjonsevne. Det er etablert faste parkeringsplasser for ansatte med spesielle behov. ■



#### THALE BERG HUSBY

39 år. Seniorrådgiver kommunikasjonsstaben. Har jobbet i Statsbygg siden september 2012.

#### Hvorfor valgte du i Statsbygg?

Etter mange år i bistandsbransjen ønsket jeg å jobbe med noe mer konkret. Og hva er vel mer konkret enn bygninger? Jeg skal jobbe med krise- og ulykkesplanverk og ny kommunikasjonsstrategi – veldig spennende oppgaver på en hyggelig, imøtekommende og profesjonell arbeidsplass.



#### KETIL BACH ZAHL

56 år. Underviksmester Trondheim fengsel Har jobbet i Statsbygg siden desember 2009 (tidl. i Kriminalomsorgen).

#### Hvorfor trives du i Statsbygg?

Vi har et veldig godt arbeidsmiljø med takhøyde. Her får jeg muligheten til å bruke og videreutvikle kompetansen min. Det høye sikkerhetsnivået er krevende og stiller strenge krav. Med en jovial og god omgangstone med de innsatte fungerer hverdagen veldig bra.





## BYGGE FASEN



FOTO: TROND ISAKSEN

# VINDUSPUSLESPILL

G-blokken i Regjeringskvartalet, der hvor Finansdepartementet holder til, er en grantittblokk av en bygning. Den fikk hard medfart 22. juli, men stod støtt. Vinduene i G-blokken gikk det derimot verre med. I en nedlagt tobakksfabrikk på Ensjø i Oslo, settes vinduene nå sammen igjen.

G-blokken er den eldste av regjeringsbygningene og stod klar i 1906. Bygningen er fredet.

– Fredningen innebærer at vi må prøve å redde og ta vare på originale deler; alt for at en vernet bygning skal beholde sitt opprinnelige uttrykk og utseende. Det er et enormt puslespill og et meget tidkrevende arbeid, men slik må det bli når man skal ta vare på en kulturhistorisk bygning, sier prosjektleder Erling Nordsjø i Statsbygg.

### GIVENDE

– På mange måter hadde det vært lettere å sette inn helt nye vinduer, men det var ikke en opsjon. Utgangspunktet er at vinduene er verneverdige. Vi har hatt et godt samarbeid med Riksantikvaren og er stolte av å kunne rekonstruere vinduene på en så god måte. Alle som jobber her, synes det er givende å være med å bidra etter tragedien, sier Nordsjø.

Etter 22. juli ble vindusdeler fra G-blokken og Møllergata 19 samlet sammen og tatt vare på. Rammer, karmen, bordbiter, glass og fliser ble merket og lagt i åtte containere. Etter hvert ble de kjørt til Ensjø, hvor lokalene etter Tidemanns tobakksfabrikk har blitt gjort om til et provisorisk snekkerverksted.

– Da vi kom hit var det ingenting, kun et tomt lokale. Nå er det et velfungerende snekkerverksted hvor spesialekspertisen råder, foreller Nordsjø.

### LOGISTIKK

Statsbygg og Alliero, avd. Bratfoss Restaurering som er engasjert til oppdraget, brukte i starten mye tid bare på å utarbeide en logistikk som



**VINDUSRESTAURERING.** Alle som jobber her, synes det er givende å være med å bidra etter tragedien, sier prosjektleder Erling Nordsjø i Statsbygg.

skulle fungere. Etter hvert har man funnet et godt system hvor de merkede vindusdelene er lagret i ulike reoler og der det er ulike poster for de forskjellige delene av restaureringsprosessen.

– Ett sted fjernes malingen fra vinduene, ett sted snekres det og et annet sted males det, forklarer Nordsjø.

Gammel maling blir fjernet med varmluft, skrapping og pussing. Når vinduene er reparert og har fått nytt glass, males de opp igjen. Det benyttes en linoljemaling fra Danmark som har den glansen og kvaliteten som Riksantikvaren ønsket.

Malingen er tyntflytende og laget på gamlemåten, og du må kunne male for å bruke den! Først legges et lag grunning, så to strøk med maling. Det tredje legges på etter at vinduet er montert i bygningen, det være seg i enten G-blokken eller i Møllergata 19.

### FINSNEKKERI

– Jeg er imponert over håndverkerne. Her snakker vi om finsnekkeri av klasse. Poenget er å forsøke å beholde så mye som mulig av det originale. Så må vi ta en vurdering fra gang til gang om hvorvidt deler likevel må erstattes. Noe treverk er helt smadret, og da erstattes det med nytt.

Vinduene består av seks deler: karmen, innerrammen og ytterrammen. Bunnstokkene er laget av eik, ellers er det seintvoksende furu.

– Det finnes ikke to vinduer som er like. Det er forskjeller i hver etasje og hver fasade. Alle hengslene er håndlagde, forskjellige og uten mal. Ingenting kan serieproduseres, påpeker Nordsjø.

### NETTAUKSJON

– Med hengslene fikk vi en liten utfordring. Hengslene er ikke påskrudde, men slisset inn i treverket. Slikt gjøres ikke lenger, og det trengs spesialverktøy som man har sluttet å produsere. Løsningen fant vi på en tysk nettauksjon: en 50 år gammel «Fitchenstemmer»!

Vindusrestaureringen ble påbegynt høsten 2011, og det første vinduet var tilbake i G-blokken februar 2012. Innen Statsbygg og Alliero, avd. Bratfoss Restaurering har ferdigrestaurert og montert de 300 vinduene i G-blokken og de 50 i Møllergata 19, har det blitt september 2013.





FOTO: TROND ISAKSEN

**VINDUSRESTAURERING.** Egil Kvamme (t.v) og Alf Tollefsen setter inn glass i en ramme som har blitt som ny.


FOTO: TROND ISAKSEN

**FITCHENSTEMMER.** Truls Bratfoss bruker den 50 år gamle Fitchenstemmer'n, kjøpt på tysk nettauksjon og helt uvurderlig for å få på plass hengslene i vinduene.


FOTO: TROND ISAKSEN

**TIDKREVENDE.** Henrik Lindhs arbeid er finsnekkeri av klasse. Ikke to vinduer er like. Poenget er å beholde så mye som mulig av det originale.

### PRESSEBESØK

Statsbygg er opptatt av åpenhet rundt sitt arbeid, og i Regjeringskvartalet har det vært mange pressevisninger i 2012 – i all hovedsak i første halvår. Det har vært arrangert pressemøter i forbindelse med status for oppryddingsarbeidet, tetting av kraterhullet, flytting av byggegjerdet og åpningen av Einar Gerhardsens plass.

Statsbygg hadde i tillegg faste, uannonserte pressevisninger hver onsdag hvor det var mulig å komme på innsiden av byggegjerdet. Det var et tilbud som ble tatt godt imot av så vel riks- som lokalmedia. Også journalister fra nordiske og mange europeiske land har vært med på disse visningene, inkludert noen av de største og mest anerkjente europeiske mediene. I tillegg fikk BBC, TV2 og NRK meget god oppfølging i arbeidet med å produsere sine 22. juli-dokumentarer.



FOTO: JOHANN SVENSEN

### HVA SKJER NÅ?

– Det vil ta tid før et nytt regjeringkvartal er på plass. Konseptvalgutredningen som pågår nå, legges fram i juni 2013, deretter skal det gjennomføres en kvalitetssikring (KS1) før regjeringen tar sin beslutning. Etter at framgangsmåte er valgt, antar jeg at et nytt regjeringkvartal vil være ferdig i tidsrommet 2020-2025. De første beslutningene som vil ha innflytelse på framdriften, gjøres ved konseptvalget. Gjenreisningen av Regjeringkvartalet er et av de viktigste prosjektene i årene som kommer, og Statsbygg blir en sentral aktør. Det er mange hensyn som må tas. Vi skal bygge for framtida, sier fornyings-, administrasjons- og kirkeminister Rigmor Aasrud.

### 4424 TONN BYGNINGS-AVFALL

Sluttrapporten om avfallshåndteringen etter oppryddingen i de fire mest skadde bygningene i Regjeringkvartalet viser at Statsbygg har kjørt bort utrolige 4 424 tonn med bygningsavfall. Med tanke på at det av forståelige grunner ikke forelå noen miljøsaneringsplan i forkant, er den oppnådde miljøsorteringen på 81 prosent imponerende. Det ble blant annet sortert på jern (691 tonn), sikkerhetsmakulert papir (142 tonn), aluminiumskabler (10 tonn) og asbestholdig avfall (909 tonn).

Høyblokken har vært klassifisert som asbestområde under hele oppryddingen. Dette har stilt krav til bekledning og arbeidsprosedyrer for dem som har jobbet der, og asbestforurenset bygningsavfall har blitt behandlet forskriftsmessig og kjørt til nedgraving i tilrettelagte deponier. Papirer fra Høyblokken som departementene ønsket å ta vare på, måtte renses for asbest. Ett og ett papirark har derfor blitt støvsuget.

### REGJERINGSKVARTALET 2012

#### JANUAR

→ Det lagges hull i byggegjerdet, slik at det er mulig å se inn for så vel voksen som barn.

#### MARS

→ Kantinebygget som ligger tett

inntil Høyblokken i Regjeringkvartalet, fikk hard medfart 22. juli. Deler av taket som var ødelagt, rives.

#### MAI

→ Plenumssalen i Regjeringkvartalet

som ofte benyttes til pressekonferanser og store presentasjoner, tas i bruk igjen for første gang siden terrorbomben 22. juli.

#### JUNI

→ Etter terrorangrepet mot Regjeringkvartalet

har Høyblokken vært dekket av en hvit duk. Duken skal denne måneden byttes ut, og i en kortere periode står Høyblokken uten duk. Det er mulig å se tvers gjennom bygningen. → Statsbygg har støpt

igjen hullet utenfor Høyblokken. Arbeidet med å utbedre krateret etter bomben startet i mars. → Statsbygg er ferdig med å rydde opp og sanere i R4 og S-blokken. Byggene framstår nå nærmest som tomme skall.

#### JULI

→ Statsbygg demonterer og flytter byggegjerdet i Regjeringkvartalet slik at Akersgata og Johan Nygaardsvolds plass åpnes for gående og syklist.

→ Statsbygg har laget ferdig en kort dokumentarfilm om oppryddings- og sikringsarbeidene etter terrorangrepet på Regjeringkvartalet. → Oppryddingen i Høyblokken er ferdig

nøyaktig ett år etter udåden. Saneringen av de fire mest skadete bygningene har nådd et veiskille der man enten kan begynne å bygge opp igjen eller fortsette rivingen og saneringen. Oppryddingen har kostet

over 300 millioner kroner. → Rehabiliteringen fortsetter i de minst skadete bygningene.

#### OKTOBER

→ Statsbygg fjerner flere av sperringene og deler av byggegjerdet. Dette

gjør det igjen mulig å gå og sykle over Einar Gerhardsens plass og å passere mellom Y-blokken og Høyblokken, samt mellom S-blokken og R4.

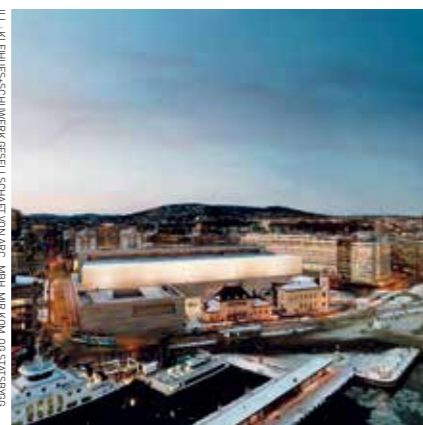




ILL. FILTERARKITENTER/AS

### POLITIHUS I NORD

Statsbygg har fått i oppdrag av Troms politidistrikt å være byggherre for nytt politihus i Tromsø. I tillegg har det vært byggestart for nye lokaler til Svolvær politistasjon på oppdrag fra Midtre Hålogaland politidistrikt. Størrelsen på de to politihusene vil bli henholdsvis 14 500 og 2 400 kvadratmeter. I begge prosjektene har Statsbygg gjennomført åpen anbudskonkurranse for totalentreprise med løsningsforslag. I Tromsø gikk kontrakten til Entreprenørkompaniet Nord AS og i Svolvær til Lofot Entreprenør AS.



ILL. KLEINER-SCHUMER GEBELLSCHAFT VON ANH, HERT, HORN, KORN, ODD, STUBBØ

### NYTT NASJONALMUSEUM

Statsbygg leverte som avtalt ferdig forprosjekt til Kulturdepartementet i mai 2012. Prosjektet har etter det vært gjennom en konsekvensutredning, KS2. Museet er planlagt med et bruttoareal på nærmere 55 000 kvadratmeter og en antatt kostnadsramme på størrelse med operaens. Foreslått utstillingsareal er 13 000 kvadratmeter. Planen er at Stortinget skal få prosjektet forelagt våren 2013, Oslo kommune vedtok reguleringsplanen for prosjektet i januar 2013.



ILL. PRAARKITENTER, RAMBOLL OG HENT

### FRAMSENTERET

FRAM – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning består av rundt 500 forskere fra 20 institusjoner. Statsbygg har utarbeidet et forprosjekt for utvidelse av dagens bygg. Nybygget prosjekteres som passivhus og er et pilotprosjekt i «Framtidens byer». I tillegg til en ambisiøs målsetting om årlig energibruk har prosjektet målsettinger for klimagassutslipp og miljøriktig material- og produktvalg.



ILL. RATIOARKITENTER/AS/IG/ARKITENTER/AS/COM

### FOLKEHELSEINSTITUTTET

Mot slutten av 2012 godkjente Helse- og omsorgsdepartementet skisseprosjektet for det nye Folkehelseinstituttet på Lindern i Oslo. Statsbygg har også sendt planskisse til kommunens plan- og bygningsetat. Tre større bygg skal rives og erstattes med nye, blant annet hovedbygningen. De tre øvrige er vernet og skal rehabiliteres. Målet er å få mer effektive og moderne lokaler, men først og fremst å samle aktiviteten på ett sted. I tillegg legges det opp til en parklignende allmenning gjennom området som blir åpen for publikum.



FOTO: NIKU

### FUNN FRA 1814

På oppdrag fra Kulturdepartementet er Statsbygg i gang med tilbakeføring av Eidsvollsbbygningen til slik den kan ha sett ut i 1814. Byggearbeidene pågår i både hovedbygningen og paviljongene. Spennende funn fra Carsten Ankers tid er å finne overalt: i kjelleren en brønn og en grue, gulv i flere lag; i etasje over utmurte bindingsverksvegger og stenkmalning fra Ankers tid og undergulv fra før 1814 med et blå-hvitt sjakkkruttet mønster.



FOTO: TROND/SKANSSEN

### SOLVEIG OG GUTTA

Det smiles fra Universitetsplassen. Solveig Moreite og de andre i Statsbyggs prosjekt- og byggeledelse for rehabilitering og ombygging av sentrumsbygningene ved Universitetet i Oslo har i 2012 hatt et travelt år. Arbeidene som pågår, er innvendig ombygging og restaurering av Domus Medias vestfløy og av Professorboligen, samt utvendig tak- og fasadearbeid på alle områdenes fem bygninger. Gymnastikkbygningen og parkanlegget er de siste delprosjektene som skal gjennomføres og blir påbegynt våren 2013.



ILL. PG CAMPUS AS

### TIDENES STØRSTE

Statsbygg planlegger et nybygg for veterinærmiljøene på Ås. Dette blir tidenes største byggeprosjekt i universitets- og høyskolesektoren i Norge, og 29. oktober ble forprosjektet levert statsråd Kristin Halvorsen. Det er besluttet å samorganisere Norges veterinærhøgskole med Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås, og å samlokalisere Veterinærinstituttet med det nye universitetet. Nybygget vil være på hele 63.000 kvadratmeter, og med et nytt bygg for Senter for husdyrforskning blir det totale nybyggingsarealet på 75.000 kvadratmeter.



ILL. ASIMULANTO ARKITENTER AS

### BYGGESTART I BALESTRAND

I Balestrand i Sogn og Fjordane er byggearbeidene for det nye Norsk Reiselivsmuseum godt i gang. Statsbygg har fått i oppdrag av Kulturdepartementet å stå for prosjekteringen og byggingen av museet. Nybygget skal inneholde utstillingsareal, auditorium, magasin, kontorer, kafé og resepsjon og blir på 1800 kvadratmeter. Arkitekturen blir spesiell; bygget blir nærmest skåret inn i fjellet, og tanken er å skape en tilknytning til norsk natur, som jo er et viktig element i norsk reiseliv.

## PROSJEKTER I BYGGEFASEN

Statsbygg var per 31. desember 2012 i gang med omlag 160 byggeprosjekter. Prosjektene er i forskjellige faser og av ulik størrelse. Av disse er 23 prosjekter i detalj- eller byggefasen.

Igangsatte og pågående byggeprosjekter pr. 31.12.2011	Kostnadsramme i millioner kroner
Høgskolen i Bergen – nybygg, Kronstad, Bergen	2466,4
Universitetet i Oslo – sentrumsbygningene, fase 1 – rehabilitering, Oslo	532,4
Norges Handelshøyskole – nybygg, Bergen	471,6
Universitetet i Tromsø, teknologibygget – nybygg, Tromsø	417,7
Eidsvollsbbygningen – rehabilitering, Eidsvoll	381,6
Universitetet i Oslo – sentrumsbygningene, fase 2 – rehabilitering, Oslo	380,8
Tromsø politihus – nybygg, Tromsø	360,9
Oslo fengsel, aktivitetsbygg – nybygg, Oslo	162,5
Nasjonalbiblioteket i Rana, automatlager – nybygg, Mo i Rana	139,7
Det kongelige slott, taket – rehabilitering, Oslo	120,7
Ørje tollsted – nybygg, Ørje	119,2
Høgskolen i Ålesund, laboratoriebygg – nybygg, Ålesund	95,2
Svolvær politistasjon – nybygg, Svolvær	81,0
Norsk reiselivsmuseum – nybygg, Balestrand	72,2
Statens hus i Vadsø – rehabilitering, Vadsø	66,6
Politiets utlendingsinternat på Trandun, modul II – nybygg, Ullensaker	66,6
Gimle terrasse 5-7 – rehabilitering, Oslo	55,7
Høgskolen på Gjøvik, bygg B – rehabilitering, Gjøvik	34,2
Høgskolen i Nord-Trøndelag, utvidelse av kantine – ombygging+nybygg, Levanger	28,1
Bodø trafikkstasjon, laboratoriebygg – nybygg, Bodø	26,9
Havforskningsinstituttet, forskningsstasjonen Austevoll – oppgraderinger, Austevoll	21,2
G-blokken i Regjeringskvartalet – oppgraderinger, Oslo	21,0
Regjeringsbygg R5 – oppgraderinger, Oslo	12,0



## BEDRE STAT-PRISEN



Bedre-stat-prisen som deles ut av Direktoratet for økonomistyring, er jo ikke prisen som får størst oppslag i tabloidavisen, men for statlig organer er dette en grompris. Å bli hedret for effektiv ressursbruk viser at man har gjort mye riktig med fellesskapets penger, og i 2012 var Statsbygg en stolt vinner.

I juryens begrunnelse stod det blant annet: «Ved å involvere medarbeidere på alle nivåer og ved å dele erfaringer med andre statlige virksomheter, har virksomheten utviklet et helhetlig system for planlegging, budsjettering og rapportering.» ■

## ÅRETS LEDER



Statsbyggs administrerende direktør Øivind Christoffersen fikk i 2012 HR Norges fremste lederutmerkelse – «Kunsten å lede». Dermed føyde han seg inn i rekken sammen med toppledere som Bjørn Kjos (Norwegian) og Marit Breivik (Håndballforbundet) som har mottatt den ærefulle lederprisen.

Juryen roste Christoffersen for å ha snudd Statsbyggs omdømme fra slett til profesjonelt og fremtidstettet, for en særlig gjennomføringsevne fra juli 2011 og utover, for å gå i bresjen for innovative IT-løsninger som BIM og for å ha gjort Opera-byggingen til et meget vellykket prosjekt hvor bygget sto klart før det planlagte tidspunktet og innenfor fastlagt økonomisk ramme. ■

## IKONET I BJØRVIKA

Snøhettas og Statsbyggs operahus i Bjørvika har blitt en mye større suksess enn noen hadde håpet på. Det har fått nasjonal og internasjonal oppmerksomhet og er et bygg som nordmenn er stolte av.

At man kan gå på Operaen uten å gå på opera er et av de viktigste suksesskriteriene. Nå er det ikke slik at de indre kvalitetene står tilbake for det ytre. Også for de ulike scene har det vært mye ros å hente.

Operahuset har vunnet mange priser, og i 2012 kom det enda en. Operaen ble tildelt Houens Fonds Diplom – den eldste og mest høythengende arkitekturprisen i Norge.

Juryen sier i sin begrunnelse blant annet: «Operabygget er et monumentalt bygg, slik konkurranseprogrammet etterspurte. Men det er en lavmælt monumentalitet. Det er et inviterende og inkluderende bygg som markerer seg gjennom sin utstrekning, mer enn gjennom en vertikalitet som er det tradisjonelle virkemiddel. Det er et tilgjengelig bygg, et bygg for alle, og har da også blitt et felleseie og et bygg vi alle er stolte over.»

Som byggherre har Statsbygg sammen med de respektive arkitektene i tillegg fått Houens Fonds Diplom for disse byggene: Justervesenet på Kjeller i 2000, arkitekt var Kristin Jarmund, Arkitektthøgskolen i Oslo i 2003, med arkitekt Jarmund/Vignæs og Ivar Aasen-tunet på Ørsta i 2008, arkitekt var Sverre Fehn. ■



FOTO: TROND ISAKSEN • ARKITEKT: SNØHETTA

## KJØPTE HOTELL, SKAL BYGGJE TINGHUS

Rett før jul blei det klart at Statsbygg hadde kjøpt Gamle Kirkeplass 3 i Drammen. På tomte står i dag Rica Park Hotel. Det skal rivast, og i staden skal det byggjast eit etterlengta tinghus.

Rundt 20 ulike tomter hadde blitt vurderte før Statsbygg i samarbeid med Domstoladministrasjonen fall ned på Gamle Kirkeplass 3 som lokalisering for nytt tinghus i Drammen. Det nye tinghuset skal huse både Drammen tingrett og Nedre Buskerud jordskifterett.

Eigedommen er kjøpt for 53,3 millionar kroner, og i avtalen ligg det at Rica Park Hotel skal ha normal drift til slutten av 2016. Det er nødvendig med omregulering av tomte.

Kjøpet av Grini Næringspark 13 og 14 i Bærum, der Statens strålevern held til, er eitt annan stort kjøp som skil seg ut. Helse- og omsorgsdepartementet og Strålevernet ønskte ein langsiktig og stabil eigar og ville at Statsbygg skulle kjøpe eigedommen då han blei lagd ut for sal på den opne marknaden. Statsbygg kjøpte då Grini Næringspark 13 og 14 etter å ha vunne bodrunden.

Av andre sal kan vi nemne den gamle lærarhøgskolen på Elverum. ■



FOTO: TROND ISAKSEN

## KJØP OG SAL AV EIGEDOMMAR

Sal i 2012

Eigedom (tal i millioner kroner)	Pris
Høgskolen i Hedmark – lærarutdanning, Elverum	98,8
Tromsø trafikkstasjon	18,0
Residens – Generalkonsulatet i Hamburg, Tyskland	11,2
Generalkonsulatet i Edinburgh, Skottland	10,0
Bufetat – internat, Ibsens gate 88, Bergen	7,6
Generalkonsulatet i New York, USA	5,7
Ambassaden i Caracas, Venezuela	4,9
Funksjonærleilighet i Tuengen allé / Svalbardveien, Oslo	4,4
Bufetat – bustad, Peder Morsets veg 19b, Trondheim	3,6
Andslimoen postterminal, Bardufoss	3,3
Clausenengen ungdomshjem, Kristiansund	3,2
Dømmesmoen, Grimstad	3,2
Politimeisterbustad i Hammerfest	3,2
Einebustad Målsjøen, Klæbu	3,0
Namdal sorenskrivarbustad, Namsos	2,7
Hetlandstunet ungdomssenter, Haugesund	2,5
Bufetat – leilighet i Ibsens gate 68 i Bergen	2,1
Ambassaden i Managua, Nicaragua	2,1

Nav – Trygdekantoret i Båtsfjord	0,9
Røvika ungdomssenter, Fauske	0,3
Statens tomter, Narvik	0,3
Diverse mindre sal / salskostnader	0,7
<b>Sum salg</b>	<b>191,5</b>

Kjøp i 2012

Eigedom (tal i millioner kroner)	Pris
Statens strålevern, Grini Næringspark 13 og 14	117,1
Tomte til nytt tinghus i Drammen	53,3
Tomte til ny politistasjon i Svolvær	7,0
Tomte til Ørje tollstad	3,0
Tomte til tenestebustad ved ambassaden i Lilongwe, Malawi	2,0
Tomte til garasje ved Kragerø fengsel	0,8
Tomte til Høgskulen i Sogn og Fjordane	0,6
Diverse utgifter til førebuing av kjøp (taksering, verddivurdering, off. avgifter)	2,2
<b>Sum kjøp</b>	<b>181,5</b>





## MILJØ OG KLIMA

### SKIEN UNGDOMS- OG FAMILIESENTER

← Passivhus er en ei nemning for hus som bruker mindre energi gjennom passive tiltak som ekstra varmeisolasjon, ekstra god tetteleik, gode vindauge, utnytting av solenergi og varmegjenvinning.

## EIN ROLLEMODELL FOR NÆRINGA

Det blir stadig stilt nye og ambisiøse miljøkrav innanfor byggjenæringa både når det gjeld energibruk, materialbruk og lokalisering. Statsbygg har svart på desse utfordringane med ein revidert miljøstrategi som vil leggje føringar for heile bransjen.

Rolla som statleg byggherre, og dimensjonane på prosjekta våre og egedomsporteføljen vår, gir oss ei særskild plikt til å ta ansvar for miljøet og klimaet. Som ein stor kjøpar av tenester har Statsbygg òg marknadsmakt og moglegheiter for påverknad. Derfor er det både viktig og rett at Statsbygg står fram som ein rollemodell for resten av byggjenæringa. Dette ansvaret blir spegla i miljøstrategien til Statsbygg, som blei revidert i 2012. Strategien er tilpassa dei innskjerpa miljøkrava som vil komme i 2015 og 2020.

I strategien blir både bindande fireårige miljømål for perioden 2011–2014 og meir langsiktige miljømål fram mot 2030 formulerte.

Dei fire satsingsområda i strategien er energibruk, materialbruk, lokalisering og stadutvikling og dessutan miljøtiltak internt i Statsbygg.

### ENERGIBRUK

Frå 2015 vil det vere eit krav at nybygg skal ha passivhusnivå. For å møte dette kravet blir ein tredel av nybygga til Statsbygg prosjekterte for å nå passivhusnivå eller betre. Vi førebur oss på å kunne levere tilnærma nullenergibygg frå 2018. Begge delar er steg på vegen mot det langsiktige målet om å bygge nullutsleppsbygg.

Statsbygg gjer klimagassanalysar i alle nybyggprosjekt ved hjelp av klimagassregnskap.no. Saman med berekningar av livssyklus kostnader (på LCC-web) gir dette ei god oversikt over dei klimabelastingane som bygget vil føre med seg. Den største utfordringa når det gjeld energibruk og klimagassutslepp, er likevel den eksisterande bygningsmassen på 2,7 millionar kvadratmeter. Skal vi nå måla våre, må energibruken i desse bygga bli redusert endå meir, til 200 kWh per kvadratmeter. Eit viktig tiltak er òg utfasing av oppvarmingssystem baserte på olje eller gass.

### MATERIALBRUK

Statsbygg stiller krav om miljødokumentasjon ved val av produkt og løysingar. Vi skal alltid velje dei mest miljøvennlige materiala dersom det kan gjerast utan urimelege kostnader eller ulemper. Det er ei kontinuerleg utfordring å avgrense bruken av materiale som inneheld stoff som kan vere skadelege for miljøet eller helsa til menneska. Vi legg òg vekt på å avgrense bruken av ikkje-fornybare materiale som sink, kopar og tinn. Kopar skal berre bli brukt når tekniske eller kulturhistoriske forhold krev det.

Å bygge arealeffektivt er òg eit viktig element i forsøka på å bygge miljøvennleg. Effektivt utnyt-

ting av arealet reduserer materialbruken, investeringskostnadene og driftskostnadene. Slik blir òg utslippet av klimagassar redusert.

### LOKALISERING

Lokaliseringa av eit bygg har mykje å seie for klimautsleppa, trafikkbelastninga, det biologiske mangfaldet og helse og trivsel for alle. For Statsbygg er det viktig å følgje nasjonale føringar for miljøvennleg by- og stadutvikling når vi vel lokalisering og utviklar byggjeprojekt.

### INTERN MILJØSATSING

For å skape auka engasjement og kunnskap hos dei tilsette i Statsbygg er den interne satsinga på miljø òg viktig. Målet er mellom anna å få tilsette til å gjere «grøne val» når det gjeld energibruk, innkjøp, forbruk og tenestereiser.

Statsbygg har alt sett i gang ei rekkje tiltak internt, som kjeldesortering av papir, plast og matavfall, sensorlampar for å redusere energibruken og el-bilar til tenestereiser. Målet er at Statsbygg i 2030 skal vere minst like gode på miljø som leigetakarane våre.

Les meir om miljøatsinga til Statsbygg på: [www.statsbygg.no/miljo](http://www.statsbygg.no/miljo) ■



**MILJØSATSING.**

Innlasting av Europas største kuldetankar ved Høgskolen i Bergen. Bygget er det første til å kombinere stor brønnpark, kuldelager og indirekte adiabatisk forkjøling, ein kombinasjon som er unik i verda.

## MILJØVENNLEG HØGSKOLE

Den nye høgskolen i Bergen er med dei 51 000 kvadratmeterane sine og ein prislapp på 2,6 milliardar kroner det største prosjektet Statsbygg har akkurat no. Det er òg ein av dei største miljøatsingane nokon gong.

Høgskolen ligg på den gamle verkstadtomta til NSB på Kronstad utanfor Bergen og vil vere sett saman av både gamle, restaurerte verkstadbygningar og nye, moderne lokale omgitte av flotte uteareal. Noko av det mest spennande med det nye høgskoleanlegget er likevel det du ikkje kan sjå: det enorme energianlegget som er grave ned i bakken.

**STORT ENERGIBEHOV**

Det er ikkje overraskande at ein høgskole med mange tusen kvadratmeter, som er open for studentar og tilsette store delar av døgnet, krev enorme mengder energi både til varme og kjøling. Truleg vil energibehovet til kjøling vere på litt over 1 million kWh, mens oppvarming vil krevje 2,6 millionar kWh. Då gjeld det – både av omsyn til økonomien og miljøet – å få mest mogleg ut av kvar einaste kilowatt. Ved å satse på energiattvinning er det rekna ut at høgskolen mest sannsynleg kan spare opp mot ein million kroner i året i straumutgifter.

**VARMEPUMPE = KJØLEMASKIN**

Løysinga som er vald, gjer det mogleg å redusere energibehovet kraftig ved at overskotet av både kulde og varme kan lagrast og takast fram att ved behov. Det sentrale elementet i energianlegget er varmepumpene som blir brukte til å halde lokala varme i vinterhalvåret ved å hente varme opp frå brønnane.

I sommarhalvåret blir varmepumpene brukte som kjølemaskinar, og overskotsvarmen blir dumpa ned i brønnane. Om sommaren blir det lagra overskotsvarme i ein brønnpark med 81 brønner som er 220 meter djupe. På slike djup er varmen jamn over heile året, og han ligg på 8–9 gradar.

I tillegg har høgskolen eit kuldelager på 250 m<sup>3</sup> – det største i Europa – grave ned i bakken. Kuldelageret inneheld 50 000 kjølelement som gjer at ein kan produsere kulde med mindre energikrevjande kjølemaskinar jamt gjennom døgnet, og slik kan ein minske energibehovet totalt. ■

**HØGSKOLEN I BERGEN**

- Oppdragsgivar: Kunnskapsdepartementet
- Kostnadsramme: 2,6 milliardar kroner
- Ferdigstilling: 2014
- Bruttoareal: 50 983 m<sup>2</sup>
- Kjøleenergi: 106 000 kWh
- Varmeenergi: 2 600 000 kWh
- Største kuldelageret i Europa: 250 m<sup>3</sup>

**MILJØMÅL FOR PROSJEKTET**

- Det skal takast omsyn til lokale klimaforhold ved orientering og plassering på tomta.
- Maksimal energibruk i nybygg skal vere 150 kWh per m<sup>2</sup> per år.
- Bygningskroppen skal tole bergensklimate både med omsyn til slitestyrke og slitasje.

## BYGG I BRUK

### HÅKON RASTUM, DOMMER I BERGEN TINGHUS

*Dette er verkeleg eit bygg som viser kva domstolane betyr for samfunnet. Det er fascinerande korleis arkitekten har brukt symbol for å vise alvoret i det som skjer i bygget, autoriteten til domstolane. Det eg set aller mest pris på, er hallen, som gir eit storslått inntrykk når ein er kommen inn i tinghuset.*



FOTO: SKJALG EKELAND

### TINGHUSET I BERGEN

OPPDAGSGIVAR: Justisdepartementet  
 ARKITEKT: Egill Reimers  
 BRUTTO AREAL: 12 000 kvm  
 BYGGEPERIODE: 1929–1933  
 TOTALKOSTNAD: 2,3 mill. kr (1933)



**JANUAR**



→ Statsbyggs mangeårige eiendomsdirektør, og medarbeider i nærmere 40 år, Harald Unstad, tildeles Kongens fortjenestemedalje i sølv.

**FEBRUAR**



→ Utenriksminister Jonas Gahr Støre åpner den nye ambassaden i Rabat i Marokko. Eiendommen på 500 kvadratmeter ble kjøpt i 2008 og er siden renoveret og bygget om.

→ Revisorfirmaet KPMG, som er engasjert av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, konkluderer med at Statsbyggs vedlikeholdsstrategi har vært formålstjenlig, at eiendommene i hovedsak er godt vedlikeholdt og at kostnadene til forvaltning, drift og vedlikehold i høy grad harmonerer med resultatene.

→ Statsbygg inngår kontrakt med det islandske firmaet ICEconsult Ltd for leveranse av programvaren «MainManager» som gir en samlet IT-løsning innen forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling. Systemet gjør det mulig å holde oversikt og utføre oppgaver på eiendommene på en bedre og mindre ressurskrevende måte.

→ E105 over Storskog mellom Norge og Russland stenges i perioder. Statsbygg utarbeider et forprosjekt for ny grensestasjon, og i den forbindelse undersøkes grunnforholdene da det antas at det kan finnes udetonerte eksplosiver i området.

**MARS**



→ Det nye digitaliseringsbygget på nærmere 1500 kvadratmeter ved Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana åpnes.

**APRIL**



→ Andre etasje i Oslo tinghus er bygget om på rekordtid før rettsaken mot Anders Behring Breivik. 70 rom, og ikke bare rettsal 250, er berørt av ombyggingen. Det er trukket 25 km med nye kabler.

→ Over 200 kunder og samarbeidspartnere deltar på Statsbyggs kundekonferanse i Oslo.

**MAI**

→ Statsbygg har bygget om lokalene ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, avdeling Levanger. Resultatet er fem ferdighetslaboratorier, bedre brannsikring og kontorer for administrasjonen.

**JUNI**

→ Statsbygg overleverte sin fjerde landsverneplan, denne gangen for og til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Landsverneplanene bidrar til forutsigbarhet og systematikk i oppfølgingen av kulturhistoriske eiendommer og verdier.

→ Statsbygg får i oppdrag å utarbeide et forprosjekt for nytt sentralmagasin for Arkiverket. Det skal samlokaliseres med Norsk helsearkiv på Tynset.

→ HENT as og Statsbygg signerer en samspillskontrakt for byggeprosjektet Gunnerus' gate 1 i Trondheim. Dette er et ledd i utviklingen av hovedcampus for Høgskolen i Sør-Trøndelag.

**JULI**



→ Utenriksdepartementet er på jakt etter nye lokaler, og de nåværende i Victoria terrasse i Oslo kan bli leiligheter. Statsbygg legger i alle fall til rette for det i forslaget til reguleringsplan.

→ Statsbygg får i oppdrag å bygge ut Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana med nytt automatlager og nytt sikringsmagasin.

**AUGUST**



→ Grunnstein legges ned for den nye kontrollhallen ved Ørje tollkontor.

→ Første spadetaket tas for nytt teknologibygget ved Universitetet i Tromsø.

**SEPTEMBER**

→ 60 personer deltok på Statsbyggs konferanse «Bruk av tre i offentlige bygg – veien videre»

→ Statsbyggs kundeundersøkelse for 2012 viser en betydelig fremgang i kundetilfredsheten siden forrige undersøkelse. Årets resultat endte med en samlet kundetilfredshet (KTI) på 71 indekspoeng.

→ Statsbygg har ferdigstilt et nybygg ved Skien barne- og familiesenter, og senterets to seksjoner er nå samlokalisert.

**OKTOBER**

→ Investeringsbudsjettet til Statsbygg for 2013 er på vel 2,4 milliarder kroner. Dette vises i statsbudsjettet som legges fram.

→ Statsbyggs beregningsverktøy klimagassregnskap.no lanseres i ny og forbedret versjon. Modellen har gjennomgått et omfattende utviklingsarbeid og er i dag den dominerende modellen for klimagassberegninger for bygg og byggeprosjekter i Norge.

→ Bufetats største kjendis og MGP-deltaker, Tooji er til stede og underholder da det er offisiell åpning på Lamo ungdomssenter i Sjøvegan. Statsbygg har ferdigstilt en ombygging og påbygging, samt et nybygg ved senteret.

→ Pressen er godt tilfreds med Statsbygg, og i en undersøkelse blant 210 norske journalister om bedrifters kommunikasjonsarbeid, scorer Statsbygg høyt. Pressen plasserer blant annet Statsbygg på 2. plass på «Tilfredshet».

→ 80 deltakere fra ulike deler av byggenæringen deltar på åpningsseminaret for Statsbyggs utviklingsprosjekt «Virtuelt nullenergibygg».

**NOVEMBER**

→ I en kjennelse i Oslo byfogdembete slås det fast at beboere i en teltleir sydvest for Sognsvann må flytte. Retten finner at etableringen av leiren er i strid med friluftsløven.

→ Statsbyggs utviklingsdirektør May Balkøy er en av sju utvalgsmedlemmer som skal lede arbeidet med å etablere minnesteder etter 22. juli.

**DESEMBER**

→ Statsbygg skal utvide Høgskolen i Telemark, avdeling Porsgrunn for 73 millioner kroner

→ Riksrevisjonen legger fram en rapport om statens forvaltning av eiendomsmassen i universitets- og høgskolesektoren, hvor konklusjonen er at Statsbyggs eiendommer var i langt bedre stand enn de selvforvaltende universitetene og høgskolene.

→ Møbelverkstedet Restaurering AS blir prisbelønnet for restaurering av Høyesteretts hus etter 22. juli.

Opplysninger om arkitekt fås ved henvendelse til Statsbygg.

**NOVEMBER**

Etter flere tiår i mørke er lyset tilbake i pyramidetoppen på Minnehallen i Stavern.



FOTO: MINNEHALLEN ØSTLANDS-POSTEN/OLAVHANN VIKAS RISE



RESULTATREKNESKAPEN 2012			
RESULTAT (tal i 1000)	NOTE	2012	2011
Leieinntekter	2	3 645 268	3 488 437
Andre driftsinntekter	2	221 439	166 488
<b>Sum driftsinntekter</b>		<b>3 866 707</b>	<b>3 654 925</b>
Eigedomsdrift	3	1 487 473	1 019 126
Administrasjon	4	453 275	398 253
Avskrivninger	5	723 082	737 567
Nedskrivning	5	77 822	402 640
<b>Sum driftsutgifter</b>		<b>2 741 652</b>	<b>2 557 586</b>
<b>Driftsresultat</b>		<b>1 125 055</b>	<b>1 097 339</b>
Renter staten sin kapital	6	51 413	39 769
<b>Resultat før disponeringar</b>		<b>1 073 642</b>	<b>1 057 570</b>
<b>Resultat til disponering</b>		<b>1 073 642</b>	<b>1 057 570</b>
Til investeringsformål	10	1 036 098	952 699
Til / overført frå (-) reguleringsfond	10	49 545	123 872
Til kapittel 2445 post 24		-12 001	-19 001
<b>Sum disponeringar</b>		<b>1 073 642</b>	<b>1 057 570</b>

BALANSE 2012			
EIGEDELAR (tal i 1000)	NOTE	2012	2011
<b>Anleggsmidler</b>			
Bygg under arbeid	5	2 514 669	3 198 736
Ferdigstilte bygg/eigedommar	5	26 757 851	24 486 136
Tomter	5	2 969 165	2 894 813
Bustader	5	111 999	116 485
Inventar og utstyr	5	143 195	116 313
Obligasjonar	13	19 291	19 291
Aksjar	12	30	30
<b>Sum anleggsmidler</b>		<b>32 516 200</b>	<b>30 831 804</b>
<b>Omløpsmidlar</b>			
Kortsiktig fordringar	8	637 862	629 622
Likvidar	7	0	0
<b>Sum omløpsmidlar</b>		<b>637 862</b>	<b>629 622</b>
<b>SUM EIGEDELAR</b>		<b>33 154 062</b>	<b>31 461 426</b>
<b>GJELD OG EIGENKAPITAL (tal i 1000 kr)</b>			
<b>Eigenkapital</b>			
Reguleringsfond	10	459 823	410 278
Annan eigenkapital	10	30 481 581	29 397 621
<b>Sum eigenkapital</b>		<b>30 941 404</b>	<b>29 807 899</b>
<b>Langsiktig gjeld</b>			
Staten si renteberande gjeld	9	2 015 435	1 414 998
Staten si ikkje-renteberande gjeld	9	19 184	19 184
<b>Sum langsiktig gjeld</b>		<b>2 034 619</b>	<b>1 434 182</b>
<b>Kortsiktig gjeld</b>			
<b>Sum kortsiktig gjeld</b>	11	<b>178 038</b>	<b>219 344</b>
<b>SUM GJELD OG EIGENKAPITAL</b>		<b>33 154 062</b>	<b>31 461 426</b>

NOTAR TIL KONTANTREKNESKAPEN FOR 2012

NOTE 1 Rekneskapsprinsipp

Statsbygg er ei statleg forvaltningsbedrift med eit nettobudsjettert driftsresultat i statsbudsjettet. Resultatrekneskapskapen og balansen blir førte etter kontantprinsippet. Investeringane blir aktiverte i balansen, og avskrivningane reduserer lån frå statskassa etter gjeldande reglar.

RESULTATREKNESKAP OG BALANSE

Statsbyggs resultatrekneskapskap omfattar den delen av drifta som kjem inn under eige kapittel i statsrekneskapskapen (kapittel 2445). På same måten omfattar balansen eigne bygg som inngår som ein del av husleigeordninga til staten. Statsbygg har òg byggherreansvaret for staten i dei tilfella der Statsbygg ikkje sjølv skal forvalte og eige bygningane. Majoriteten av denne byggjeverksemda er samla i eit eige kapittel i statsbudsjettet (kapittel 1580). Enkelte byggherreoppdrag blir utgiftsførte direkte på kapitla til andre departement i statsrekneskapskapen. Slike bygg inngår ikkje i Statsbyggs balanse.

KLASSIFISERING

Fordringar og gjeld som er relaterte til den daglege drifta, er klassifiserte som omløpsmidlar og kortsiktig gjeld i balansen.

Statsbygg har ei mindre beholdning av aksjar i samband med eitt av bygga. Aksjane må ein sjå på som ei langsiktig plassering.

AKTIVERTE ANLEGGSMIDLAR

Anleggsmidlane blir avskrivne lineært med desse avskrivingsperiodane:

Nybygg og kjøpt eigedommar:	60 år
Eldre bygningmasse:	40 år
Ombygging/utviding:	30 år

Enkelte spesialbygg kan ha avvikande avskrivingsperiode ut frå vurdering av forventade levetid. Dette gjeld spesielt utanlandseigedommar og fengsel.

Ordinære avskrivningar blir gjorde første gongen året etter at bygningane er kjøpte eller ferdigstilte.

AKTIVERT INVENTAR OG UTSTYR

Driftsmiddel med levetid over tre år og kostpris over 30 000 kroner blir aktiverte. Ordinære avskrivningar skjer første gongen året etter at driftsmiddelet er skaffa.

SKATT

Statsbygg som statleg forvaltningsbedrift er ikkje skattepliktig.

NOTE 2 Driftsinntekter

Driftsinntektene til Statsbygg er i hovudsak inntekter i samband med utleige av eigedommar. Leieinntekter er husleieinntekter i tillegg til andre inntekter i samband med utleigeforhold, for eksempel inntekt frå indre vedlikehald og parkeringsplassar. Spesifikasjon av andre inntekter er som vist nedanfor:

Andre driftsinntekter (tal i 1000 kroner)	2012	2011
Sal av eigedommar	191 438	156 843
Rådgiving	18 990	7 085
Andre inntekter	11 011	2 560
<b>Sum andre inntekter</b>	<b>221 439</b>	<b>166 488</b>

NOTE 3 Vedlikehald og eigedomsdrift

Alle utbetalingar som har med forvaltning, drift og vedlikehald av bygningmasse å gjere, blir førte som vedlikehald og eigedomsdrift. Spesifikasjon av utgifter er som vist nedanfor:

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
Vedlikehald	599 788	553 285
Førebuande tilrettelegging eigne eigedommar	2 477	1 864
Eigedomsdrift	752 947	334 083
Eigedomsdrift lønns- og personalutgifter	180 340	173 940
Refusjon lønn brukaravhengige utgifter eigedommar	-48 079	-44 046
<b>Sum vedlikehald og eigedomsdrift</b>	<b>1 487 473</b>	<b>1 019 126</b>

Innanfor eigedomsdrift inngår utgifter til sikrings- og utbetningsarbeid i Regjeringskvartalet og utgifter til erstatningslokale for departementa og sikring av desse som følgje av terrorangrepet 22. juli 2011. I 2012 utgjør utgiftene 525 millionar kroner mot 155 millionar kroner i 2011.

NOTE 4 Administrasjonsutgifter

Administrasjonsutgifter omfattar lønn, andre personalutgifter, husleige, IKT-utgifter og andre utgifter som er knytte til administrasjon av Statsbygg, inkludert administrasjon av byggherretene og eigedomsforvaltninga. Spesifikasjon av administrasjonsutgifter er som vist nedanfor:

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
Lønns- og personalutgifter	401 731	365 792
Reduksjon for timeavrekning byggjeprojekt	-134 997	-130 955
<b>Lønns- og personalutgifter (netto)</b>	<b>266 734</b>	<b>234 837</b>
Husleige og drift lokale	50 843	50 160
IKT, inkl. vedlikehald og lisensar	60 895	48 478
Andre administrasjonsutgifter	63 484	55 143
FoU-prosjekt	11 319	9 635
<b>Sum administrasjonsutgifter</b>	<b>453 275</b>	<b>398 253</b>



**NOTE 5 Anleggsmidler og avskrivningar**

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
<b>FERDIGSTILTE BYGG</b>		
Kostpris per 1.1.	24 486 135	28 944 445
Endring i året	2 864 249	581 216
Akkumulerte av- og nedskrivningar per 31.12.	-592 535	-5 039 526
<b>Bokført verdi per 31.12.</b>	<b>26 757 849</b>	<b>24 486 135</b>

**BYGG UNDER ARBEID**

Bokført verdi 1.1.	3 198 736	1 790 656
Endring i året	-684 067	1 408 080
<b>Bokført verdi 31.12.</b>	<b>2 514 669</b>	<b>3 198 736</b>

**TOMTER**

Kostpris per 1.1.	2 894 813	2 805 901
Endring i året	74 352	88 912
<b>Bokført verdi per 31.12.</b>	<b>2 969 165</b>	<b>2 894 813</b>

**BUSTADER**

Kostpris per 1.1.	116 485	98 204
Endring i året	-4 486	18 281
<b>Bokført verdi per 31.12.</b>	<b>111 999</b>	<b>116 485</b>

**INVENTAR OG UTSTYR**

Kostpris per 1.1.	116 313	131 048
Endring i året	44 402	51 439
Akkumulerte avskrivningar per 31.12.	-17 520	-66 174
<b>Bokført verdi per 31.12.</b>	<b>143 195</b>	<b>116 313</b>

**AV- OG NEDSKRIVINGAR FOR ÅRET**

Avskrivningar bokført verdi ved sal av eigedommar	86 345	99 628
Avskrivningar ferdigstilte bygg	621 546	623 698
Avskrivningar inventar og utstyr	15 191	14 241
<b>Sum avskrivningar</b>	<b>723 082</b>	<b>737 567</b>
Nedskrivningar ferdigstilte bygg	0	390 871
Nedskrivning stoppa/avvikla prosjekt	77 822	11 769
<b>Sum av- og nedskrivningar</b>	<b>800 904</b>	<b>1 140 207</b>

Årsaka til nedskrivning av stoppa prosjekt er arbeid med forprosjekt som ikkje blir vidareførte til byggjefase. Dette omfattar gammalt forprosjekt for Folkehelseinstituttet, omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkjjarar og prosjekt utan avtale om at oppdragsgivar dekkjer prosjekteringsutgifter ved stans av prosjekta.

**NOTE 6 Renter av staten sin kapital**

Rentesatsen det enkelte året er sett til fem års gjennomsnittleg obligasjonslånsrente. Det blir berekna renter for renteberande gjeld det året opptaket skjedde, dette etter reglar fastsette av Finansdepartementet.

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
Andre finansinntekter	-9 643	-11 892
Renter av staten sin kapital	61 056	51 661
<b>Netto renter av staten sin kapital</b>	<b>51 413</b>	<b>39 769</b>

**NOTE 7 Likvidar**

Statsbygg er med i staten si konsernkontoordning. Det betyr at Statsbygg ikkje har eigne likvide behaldningar, men ei mellomrekning med statskassa.

**NOTE 8 Kortsiktige fordringar**

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
Mellomrekneskap med statskassa per 31.12.	634 344	620 588
Andre fordringar	3 518	9 034
<b>Sum kortsiktige fordringar</b>	<b>637 862</b>	<b>629 622</b>

Andre fordringar består mellom anna av utlegg på vegner av leigetakar og lønsslån.

**NOTE 9 Langsiktig gjeld**

(tal i 1000 kroner)	IB 2012	Endring	UB 2012
Renteberande gjeld	1 414 998	600 437	2 015 435
Ikkje-renteberande gjeld	19 184	0	19 184
<b>Sum langsiktig gjeld</b>	<b>1 434 182</b>	<b>600 437</b>	<b>2 034 619</b>

Opptak av renteberande gjeld er knytt til bygg som inngår i husleigeordninga, mens ikkje-renteberande gjeld er knytt til obligasjonsinnskot i samband med leigeforhold.

**NOTE 10 Eigenkapital**

(tal i 1000 kroner)	IB 2012	Endring	UB 2012
Reguleringsfond 1)	410 278	49 545	459 823
Investeringsfond	16 854 673	1 036 098	17 890 771
Annan eigenkapital 2)	12 542 948	47 862	12 590 810
<b>Sum eigenkapital</b>	<b>29 807 899</b>	<b>1 133 505</b>	<b>30 941 404</b>

1) Spesifikasjon av endringar reguleringsfond

Reguleringsfond per 1.1.2012	410 278	
Tilført reguleringsfond frå sal av eigedommar	92 905	
Regjeringskvartalet, mindreforbruk	49 298	
Tilført reguleringsfond frå drifta	113 607	
<b>Tilført reguleringsfondet i 2012</b>	<b>255 810</b>	<b>255 810</b>
Sjølvassurandør ved brann/skade	-16 939	
> Nasjonalbiblioteket	-298	
> Bastøy fengsel	-11 398	
> Branntilløp regjeringskvartalet	-5 243	
Til investeringsformål, post 49 kjøp av eigedommar	-111 504	
Nedskrivning stoppa prosjekt	-77 822	
<b>Bruk av reguleringsfond i 2012</b>	<b>-206 265</b>	<b>-206 265</b>
<b>Reguleringsfond per 31.12.2012</b>	<b>459 823</b>	

2) Spesifikasjon av endringar annan eigenkapital

Årsaka til endringa i annan eigenkapital er at bustaden til Sysselmannen på Svalbard er teken inn i balansen til Statsbygg per 1.1.2012, jf. Prop. 1S (2011-2012), jf. Innst. 16 S (2011-2012).

**NOTE 11 Kortsiktig gjeld**

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
Tilskot	124 924	176 804
Anna kortsiktig gjeld	53 116	42 540
<b>Sum kortsiktig gjeld</b>	<b>178 040</b>	<b>219 344</b>

Tilskot omfattar mottekne brukartilskot til byggjeprojekt som er under arbeid. Anna kortsiktig gjeld omfattar mellom anna skyldige offentlege avgifter og forskotsbetale brukarkostnader frå leigetakarar.

**NOTE 12 Aksjar**

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
Aksjar Fylkeshuset AS	30	30
<b>Sum aksjar</b>	<b>30</b>	<b>30</b>

**NOTE 13 Obligasjonar**

(tal i 1000 kroner)	2012	2011
Kjell Soløy	107	107
Møllergt. 1-3	1 963	1 963
Økernkrysset forretningsbygg	398	398
Granås AS	163	163
Kontorbygg AS Skien	116	116
Risør kommune	250	250
Karasjok kommune	1100	1100
Einar Sørnes	194	194
Indremisjonen	15000	15000
<b>Sum obligasjonar ikkje-inntektsgivande</b>	<b>19 291</b>	<b>19 291</b>

Obligasjonane representerer innbetalte obligasjonsinnskot knytte til utleigeforhold.



# EIENDOMSFORVALTEREN STATSBYGG

På vegne av staten eier og forvalter Statsbygg 2350 bygninger fordelt på 600 eiendomskomplekser. Av disse befinner 173 bygninger og 69 eiendomskomplekser seg utenfor landets grenser. Statsbygg er representert med eiendommer i 57 land.



**MANGE AV BYGNINGENE** er arkitektoniske godbiter som har en naturlig plass i samfunnsbildet. Spennvidden på eiendommene er stor: fra den minste fjellhytta til det største slottet, og bruksområdene varierer fra barnevern til museum. Samlet forvalter Statsbygg over 2,7 millioner kvadratmeter.







AMBASSADEN I KATHMANDU



ILA FENGSEL



KYSTVERKET NORDLAND



LUNDE UNGDOMS- OG FAMILIESENTER, MANDAL



AUSTRÅTTBORGEN



STORSKOG GRENSEKONTROLLSTASJON

**AMBASSADER OG KONSULATER**

Bygninger: 173  
Eiendomskompleks: 69  
Kvadratmeter: 98.000  
Eksempler: Ambassaden i Berlin, ambassaden i Dar-es-Salaam

**BARNEVERNINSTITUSJONER**

Bygninger: 327  
Eiendomskompleks: 101  
Kvadratmeter: 109.000  
Eksempler: Mandal ungdoms- og familiecenter seksjon Lunde, Lamo ungdomssenter i Sjøvegan

**FENGSLER**

Bygninger: 591  
Eiendomskompleks: 46  
Kvadratmeter: 373.000  
Eksempler: Halden fengsel, Ila fengsel og forvaringsanstalt i Bærum

**FJELL- OG ØDESTUER**

Bygninger: 29  
Eiendomskompleks: 6  
Kvadratmeter: 2.000  
Eksempler: Jotkajavre fjellstue i Alta, Harvasstua i Hattfjelldal

**KONGELIGE EIENDOMMER**

Bygninger: 89  
Eiendomskompleks: 5  
Kvadratmeter: 42.000  
Eksempler: Det Kongelige Slott i Oslo, Gamlehaugen i Bergen

**KULTUREIENDOMMER OG MUSEER**

Bygninger: 116  
Eiendomskompleks: 22  
Kvadratmeter: 129.000  
Eksempler: Operaen i Oslo, Austråttborgen i Ørland

**OFFENTLIGE ADMINISTRASJONSBYGG**

Bygninger: 131  
Eiendomskompleks: 60  
Kvadratmeter: 330.000  
Eksempler: Justerveenet på Kjeller, Kystverket Nordlands administrasjonsbygg i Kabelvåg

**REGJERINGSBYGG**

Bygninger: 20  
Eiendomskompleks: 7  
Kvadratmeter: 229.000  
Eksempler: R6 - Regjeringsbygg 6 i Oslo, Regjeringens representasjonsanlegg m/ statsministerbolig i Oslo.

**TINGHUS**

Bygninger: 15  
Eiendomskompleks: 12  
Kvadratmeter: 117.000  
Eksempler: Høyesteretts hus i Oslo, Gulating lagmannsrett i Bergen

**TOLLSTEDER:**

Bygninger: 33  
Eiendomskompleks: 15  
Kvadratmeter: 18.000  
Eksempler: Svinesund kontrollområde i Halden, Storskog grensekontrollstasjon i Sør-Varanger

**UNDERVISNINGS- OG FORSKNINGSEIENDOMMER**

Bygninger: 501  
Eiendomskompleks: 84  
Kvadratmeter: 1.069.000  
Eksempler: Høgskolen i Østfold i Halden, Universitetet i Nordland i Bodø

**VEG- OG TRAFIKKSTASJONER**

Bygninger: 47  
Eiendomskompleks: 28  
Kvadratmeter: 52.000  
Eksempler: Arendal trafikkstasjon, Magnormoen kontrollstasjon i Eidskog

**ANDRE EIENDOMMER**

Bygninger: 259  
Eiendomskompleks: 138  
Kvadratmeter: 165.000  
Eksempler: Longyearbyen, Stavern fort i Larvik.

Opplysninger om arkitekt kan fås ved henvendelse til Statsbygg.



HØGSKOLEN I ØSTFOLD



TROMSDALEN VEIKONTROLLSTASJON



OPERAEN



HALDEN FENGSEL



FRØHVELVET PÅ SVALBARD



STAVERN FORT



AMBASSADEN I DAR ES SALAAM



SVINESUND KONTROLLOMRÅDE



JUSTERVESENET KJELLER



HØGSKULEN I SOGN OG FJORDANE, SOGNDAL



AMBASSADEN I BERLIN



OSLO POLITIHUS



UNIVERSITETET I AGDER, GIMLEMOEN



GULATING LAGMANNSRETT



MUNKHOLMEN



ADMINISTRASJONSBYGGET, LONGYEARBYEN

Statsbyggs fem regionkontorer forvalter Statsbyggs eiendommer innenriks. Driftspersonalet har ansvaret for den daglige driften av eiendommene og oppfølging av kundene. Rundt 345 personer har arbeidsoppgaver knyttet til drift av eiendommene. Eiendomsforvaltningens målsetting er å sikre kostnadseffektiv drift og verdibevarende vedlikehold av Statsbyggs eiendomsmasse.

**STATSBYGG, REGION ØST**

Kontor: Oslo  
Forvalter eiendommer i Østfold, Akershus, Hedmark, Oppland og Oslo.  
Bygninger: 689  
Eiendomskompleks: 151  
Kvadratmeter: 1.094.000  
Eksempler: Politihuset i Oslo, Statens hus på Lillehammer

**STATSBYGG, REGION SØR**

Kontor: Porsgrunn  
Forvalter eiendommer i Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud.  
Bygninger: 325  
Eiendomskompleks: 68  
Kvadratmeter: 395.000  
Eksempler: Bastøy fengsel i Horten, Universitetet i Agder i Kristiansand

**STATSBYGG, REGION VEST**

Kontor: Bergen  
Forvalter eiendommer i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland.  
Bygninger: 453  
Eiendomskompleks: 91  
Kvadratmeter: 446.000  
Eksempler: Åna fengsel i Hå, Havforskningsinstituttets forskningsstasjon Matre i Matredal

**STATSBYGG, REGION MIDT-NORGE**

Kontor: Trondheim  
Forvalter eiendommer i Sør- og Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal og Nordland (sør for Bodø/Fauske) og en eiendom i Oppland.  
Bygninger: 328  
Eiendomskompleks: 88  
Kvadratmeter: 391.000  
Eksempler: Falstadsenteret i Levanger, Munkholmen i Trondheim

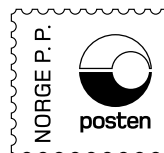
**STATSBYGG, REGION NORD**

Kontor: Tromsø  
Forvalter eiendommer i Nordland (nord for Bodø), Troms, Finnmark, og Svalbard.  
Bygninger: 366  
Eiendomskompleks: 127  
Kvadratmeter: 292.000  
Eksempler: Nyrud politistasjon i Pasvikdalen, Kjell Henriksen Observatoriet på Svalbard



NYRUD POLITISTASJON





Returadresse:  
Statsbygg  
Biskop Gunnerus' gate 6,  
0155 Oslo.

**HOVEDKONTOR:** Besøksadr: Biskop Gunnerus' gate 6, 0155 Oslo.  
Postadr: PB 8106 Dep. 0032 Oslo. Tlf: 815 55 045, Fax: 22 95 40 01  
E-post: postmottak@statsbygg.no

**REGION NORD:** Besøksadr: Kaigata 4, 9008 Tromsø.  
Postadr: PB 338, 9254 Tromsø. Tlf: 815 55 045, Fax: 77 62 57 01

**REGION MIDT-NOREG:** Besøksadr: Erling Skakkes gt 66, 7012 Trondheim.  
Postadr: PB 4433 Hospitalsløkkan. 7418 Trondheim, Tlf: 815 55 045, Fax: 73 99 38 01

**REGION VEST:** Besøksadr.: Vestre Stømkaien 7. 5008 Bergen,  
Postadr: PB 35 Nygårdstangen, 5838 Bergen. Tlf: 815 55 045, Fax: 55 23 79 01

**REGION SØR:** Besøksadr: Storgata 162, 3915 Porsgrunn.  
Postadr: PB 254, 3901 Porsgrunn. Tlf: 815 55 045, Fax: 35 56 26 01

**REGION AUST:** Besøksadr: Biskop Gunnerus' gate 6, 0155 Oslo.  
Postadr: PB 8106 Dep. 0032 Oslo. Tlf: 815 55 045, Fax: 22 95 40 01

**UTANLANDSEIGEDOMMENE:** Besøksadr: Biskop Gunnerus' gate 6, 0155 Oslo.  
Postadr: PB 8106 Dep, 0032 Oslo. Tlf: 815 55 045, Fax: 22 95 40 01

# WWW.STATSBYGG.NO